DVOPREDMETNI ŠTUDIJSKI PROGRAM PRVE STOPNJE
FILOZOFIJA

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Uvod v filozofijo
Course title:	Introduction to Philosophy

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		1.	1.
Philosophy		1st	1st

Vrsta predmeta / Course type	Obvezni/Compulsory
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Sem. vaje** **Tutorial**	**Lab. vaje** **Lab. work**	**Teren. vaje** **Field work**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
20		**10**			**60**	**3**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Janez Bregant

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	Slovenski/Slovene
	Vaje / Tutorial:	Slovenski/Slovene

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Jih ni.	None.

Vsebina:	**Content (Syllabus outline):**
Uvod v filozofsko mišljenje prek nekaterih osnovnih filozofskih problemov in vprašanj z različnih filozofskih področij (filozofija religije, epistemologija, metafizika, etika, filozofija duha ...). Kaj, če sploh, lahko vemo?	The course will introduce students to philosophy through an examination of some of the most fundamental philosophical problems from a number of the different branches of philosophy (philosophy of religion,

Ali je duh različen od telesa? Ali smo svobodni? Kaj je prav in kaj narobe? Kaj je umetnost? Ali bog obstaja? Problem smrti in smisel življenja.	epistemology, metaphysics, ethics, philosophy of mind ...). What, if anything, can we know? Mind and body Are we free? Right and wrong What is art? Does God exist? Death and the meaning of life.

Temeljni literatura in viri / Readings:

Solomon, R. C. (1994). The Big Questions: A Short Introduction to Philosophy. Fort Worth: Harcourt Brace College Publishers.
Nagel, T. (1995). *Za kaj sploh gre*. Ljubljana: Republiški izpitni center.
Washburn, P. (1997). Philosophical Dilemmas. Oxford: Oxford University Press.
Palmer, D. (2002). *Ali središče drži*. Ljubljana: DZS.
Miller, D. (2007). *Politična filozofija*. Ljubljana: Krtina.
Okasha, S. (2008). *Filozofija znanosti*. Ljubljana: Krtina.

Cilji in kompetence:	**Objectives and competences:**
Cilj predmeta je uvesti študente v dve neločljivi stvari: v vednost o metodoloških temeljih filozofije in v razvijanje elementov filozofskega mišljenja, kot so jasno mišljenje, zagovor lastnih stališč in pojmovna analiza.	The aim of the subject is to introduce students to the basics of philosophy, i.e. to knowledge and understanding of methodological grounds of philosophy and development of elements of philosophical thinking, such as the ability to think critically, to construct arguments in defence of one's own positions, and conceptual analysis.

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Ob koncu mora študent demonstrirati sposobnost: ● vpogleda in razumevanja temeljnih značilnosti filozofije; ● uvida v filozofska vprašanja različnih vrst razprav; ● uvida v problem in njegovo reševanje: refleksija, problematizacija, analiza, argumentacija; ● refleksije in konceptualizacije lastne filozofske dejavnosti; ● odprtega, strpnega in nepristranskega vrednotenja pogledov in argumentacije drugih.	At the end of the course students are expected to demonstrate: ● insight into, and understanding of basic characteristics of philosophical thinking; ● ability to identify the underlying issues in different kinds of debate; ● ability to grasp the problem and to solve it: reflection, questioning, analysis, argumentation; ● ability for reflection and conceptualisation of his/her philosophical activity; readiness for recognition, evaluation and tolerance of other parties' arguments.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**

● Predavanje; ● Reševanje problemov; ● Delo z besedilom; ● Razgovor.	● Lecture; ● Problem-solving; ● Text work; ● Discussion.

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
● Kolokvij; ● Seminarska naloga. .	50% 50%	● Midterm exam. ● Seminar paper.

Reference nosilca / Lecturer's references:

1. LIPUŠ, Alen, BREGANT, Janez. Illusionism: an argument for its incoherence. *Acta analytica*. [Online ed.]. Sep. 2022, vol. 37, no. 3, str. 341-352. ISSN 1874-6349. https://link.springer.com/article/10.1007/s12136-021-00483-z, DOI: 10.1007/s12136-021-00483-z. [COBISS.SI-ID 72557315], [SNIP, WoS, Scopus do 16. 1. 2024: št. citatov (TC): 1, čistih citatov (CI): 1, čistih citatov na avtorja (CIAu): 0.50]
2. BREGANT, Janez. Uvod: za kaj sploh gre?. V: BREGANT, Janez (ur.), ABERŠEK, Boris (ur.), BORSTNER, Bojan (ur.). *Sodobne perspektive družbe : umetna inteligenca na stičišču znanosti*. 1. izd. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. Str. 1-11. ISBN 978-961-286-676-1. https://press.um.si/index.php/ump/catalog/view/737/1029/2729-2. [COBISS.SI-ID 136277763]
3. BREGANT, Janez. Od Descartesa do Alexe : filozofski pogled na razvoj umetne inteligence. V: BREGANT, Janez (ur.), ABERŠEK, Boris (ur.), BORSTNER, Bojan (ur.). *Sodobne perspektive družbe : umetna inteligenca na stičišču znanosti*. 1. izd. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. Str. 15-43. ISBN 978-961-286-676-1. https://press.um.si/index.php/ump/catalog/view/737/1012/2730-1, DOI: 10.18690/um.ff.11.2022.1. [COBISS.SI-ID 136252675]

Univerza v Mariboru
FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	**Kritično mišljenje z osnovami argumentacije**
Course title:	**Critical thinking with elementary argumentation**

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		**1.**	**1.**
Philosophy		**1st**	**1st**

Vrsta predmeta / Course type Obvezni/Compulsory

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
25		**25**			**70**	**4**

Nosilec predmeta / Lecturer: Janez Bregant

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	**Slovensko / Slovene**
	Vaje / Tutorial:	**Slovensko / Slovene**

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Jih ni.	None.

Vsebina:	**Content (Syllabus outline):**
● Dialektičnost znanstvene razprave. Osrednja vloga argument(acije), tj. razumskega prepričevanja v znanosti. ● Ključna vloga sposobnosti prepoznavanja, rekonstrukcije in ocenjevanja argumentov pri uporabi virov in izdelavi raziskovalnega argumenta. ● Prepoznavanje, diagramiranje, dopolnjevanje in rekonstrukcija argumentov. ● Ocenjevanje argumentov - resničnost premis in logična moč argumenta. Deduktivni in induktivni argumenti. ● Vrste veljavnih/deduktivnih oblik sklepanja. ● Statistični in humovski induktivni argumenti. ● Formalne in neformalne zmote v sklepanju. ● Splošne sodbe in načini njihovega preverjanja. Empirične in pojmovne splošne sodbe. Splošna/univerzalna načela in zakoni. ● Definicije, namen definiranja, vrste definicij in pravila definiranja. Klasifikacija oz. razvrščanje stvari v razrede ali kategorije. Namen in pravila klasificiranja. ● Znanstvene razlage. Pojem, vrste in merila za njihovo ocenjevanje.	● Dialectical nature of scientific discourse. Central role of argumentation, i.e. persuasion by means of reasons, or evidence, in science. ● The importance of the capacity to identify, reconstruct and assess evidence/arguments advanced in support of controversial scientific hypotheses, explanations, theories and research projects. ● Identification, presentation, reconstruction and completion of arguments ● Argument evaluation – the truth of the premises and the logical strength. Inductive and deductive arguments. ● Types of valid/deductive inferences. ● Formal and informal fallacies. ● General propositions and how to assess their truth. Empirical vs. conceptual truths. General/universal laws and principles. ● Definitions, their purpose, types and the rules of. Classification, its purpose and the rules of. ● Scientific explanations. The concept of, types of, and criteria for their assessment.

Temeljni literatura in viri / Readings:

Nolt, J., Rohatyn, D. (1988). Logic. New York: McGraw-Hill

Copi, Irving M., Cohen, C. (2005). Introduction to Logic (12th ed.). Upper Saddle River: Pearson/Prentice Hall.

Klampfer, F., Bregant, J., Gartner, S. (2008) Telovadnica za možgane. Maribor: Svarog.

Uršič, M., Markič, O. (2009) Osnove logike. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Šuster, D. (2015). Moč argumenta. Maribor: Aristej.

Manley, D. (2019). Reason Better!: An Interdisciplinary Guide to Critical Thinking. ebook: Top Hat.

.

Cilji in kompetence:

Cilj pouka kritičnega mišljenja je vzgojiti kritične, samostojno misleče posameznike, sposobne

- zastavljati plodna raziskovalna vprašanja o poljubni temi,
- v njej odkrivati teoretične in praktične raziskovalne probleme,
- jih jasno in natančno formulirati,
- zbrati in oceniti za njihovo rešitev relevantne informacije,
- pri njihovem tolmačenju ustvarjalno uporabiti abstraktne ideje in teorije,
- z zadostno, zdravo, reprezentativno, relevantno, itd. evidenco podpreti predlagane odgovore, sklepe in rešitve,
- jih oceniti s pomočjo metodološko ustreznih meril in standardov,
- se domisliti alternativnih rešitev, razlag in teorij,
- po potrebi pretresti njihove podmene, implikacije in praktične posledice, ter, končno,
- učinkovito in razumljivo s svojimi mislimi in spoznanji v obliki različnih vrst poročil seznaniti druge.

Objectives and competences:

The aim of the course is to educate critical, autonomous thinkers, capable of

- asking fruitful research questions on any topic,
- identifying theoretical and practical research problems,
- formulating them clearly and precisely,
- collecting and assessing data, relevant to their solution,
- creatively employing abstract ideas and theories in the process of their interpretation,
- supporting their answers, conclusions and solutions with sufficient, sound, relevant, representative, and so on evidence,
- assessing them by methodologically sound criteria and standards,
- thinking of alternative solutions, explanations and theories,
- questioning their assumptions, implications and/or practical consequences, and, finally,
- informing others about their ideas and findings efficiently and comprehensibly.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:

- opredeliti biološke, psihološke (kognitivne in afektivne) in družbene dejavnike, ki omogočajo, občasno pa tudi izkrivljajo spoznavni proces,
- obvladovanje osnovnih načel neformalne logike in poznavanje najbolj tipičnih napak v procesu zbiranja podatkov in izpeljevanja sklepov.

Intended learning outcomes:

Knowledge and Understanding:

- defining biological, psychological (cognitive and affective) and social basis of, but also damaging influences on, the process of cognition,
- mastery of the basic principles of informal logic and the ability to identify, and avoid, most typical mistakes made in the process of collecting the data and/or drawing conclusions from them.

Metode poučevanja in učenja:	Learning and teaching methods:
● Predavanje; ● Reševanje problemov; ● Delo z besedilom; ● Razgovor.	● Lecture; ● Problem-solving; ● Text work; ● ● Discussion.

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	Assessment:
● Kolokvij; ● Seminarska naloga.	50% 50%	● Midterm exam. ● Seminar paper.

Reference nosilca / Lecturer's references:

1. LIPUŠ, Alen, BREGANT, Janez. Illusionism: an argument for its incoherence. *Acta analytica*. [Online ed.]. Sep. 2022, vol. 37, no. 3, str. 341-352. ISSN 1874-6349. https://link.springer.com/article/10.1007/s12136-021-00483-z, DOI: 10.1007/s12136-021-00483-z. [COBISS.SI-ID 72557315], [SNIP, WoS, Scopus do 16. 1. 2024: št. citatov (TC): 1, čistih citatov (CI): 1, čistih citatov na avtorja (CIAu): 0.50]
2. TODOROVIĆ, Tadej, BREGANT, Janez. Special sciences : still not reducible after all these years. V: STRLE, Toma (ur.), ČERNE, Jaša (ur.), MARKIČ, Olga (ur.). *Kognitivna znanost = Cognitive Science : 8. oktober 2020, 8 October, 2020, Ljubljana, Slovenia : Informacijska družba - IS 2020 = Information Society - IS 2020 : zbornik 23. mednarodne multikonference = proceedings of the 23rd international multiconference : zvezek B = volume B*. Ljubljana: Institut "Jožef Stefan", 2020. Str. 68-71. Informacijska družba. ISBN 978-961-264-190-0, ISBN 978-961-264-191-7. ISSN 2630-371X. http://library.ijs.si/Stacks/Proceedings/InformationSociety/2020/IS2020_Volume_B%20-%20Kognitivna%20znanost.pdf. [COBISS.SI-ID 36363779]
3. BREGANT, Janez. Od Descartesa do Alexe : filozofski pogled na razvoj umetne inteligence. V: BREGANT, Janez (ur.), ABERŠEK, Boris (ur.), BORSTNER, Bojan (ur.). *Sodobne perspektive družbe : umetna inteligenca na stičišču znanosti*. 1. izd. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. Str. 15-43. ISBN 978-961-286-676-

1. https://press.um.si/index.php/ump/catalog/view/737/1012/2730-1,
DOI: 10.18690/um.ff.11.2022.1. [COBISS.SI-ID 136252675]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Zgodovina filozofije I
Course title:	History of philosophy I

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		**1.**	**1.**
Philosophy		**1st**	**1st**

Vrsta predmeta / Course type	Obvezni/Compulsory
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
40		**25**			**85**	**5**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Boris Vezjak

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	**Slovensko / Slovene**
	Vaje / Tutorial:	**Slovensko / Slovene**

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Jih ni. **Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:** Pozitivna ocena pri predstavitvi referata je pogoj za pristop k pisnemu izpitu.	None. **Conditions for prerequisits:** Passing grade of the presentation is required for taking the written exam.

Vsebina:	**Content (Syllabus outline):**
● Pregled pojma zgodovine filozofije in filozofije v splošnem, ● predfilozofska misel, družbeni pogoji nastanka grške kulture in filozofije v njej (mitično in racionalno, ipd.), ● Predsokratska filozofska misel od Talesa do atomizma (vprašanje narave, premene in vzroka v ti. naravni filozofiji, vprašanje svetovne harmonije, števila in duše v pitagoreizmu, možnost gotovega znanja pri Ksenofanu, postajanje in logos pri Heraklitu, eleatska šola biti, teorije nastanka pri Empedoklu, Anaksagori in Demokritu, ipd.), ● grška sofistika: Protagora, Gorgija (vprašanje védenja in mnenja, relativizma spoznanja, ipd), ● Sokrat in sokratske šole: megariki, kiniki, kirenaiki, Platonova filozofija in Akademija (vprašanje teorije idej, spoznavna teorija, struktura in nastanek sveta, odnos duša-telo, vrline in ideja dobrega, teorija države, nauk o prvih počelih ipd.); Aristotel in peripatetična filozofija (teorija metafizike in bitnosti, naravna filozofija, nauk o duši, logika in spoznavna teorija, vprašanje oblike in tvari, etika, politične filozofija in teologija, ipd.), ● helenistična filozofija (epikurejizem: logika, fizika in etika pri Epikurju, Lukreciju in drugih; stoicizem: stoiška logika in teorija lektona, spoznavna teorija in phantasia kataleptike, apatheia in teorija strasti, ipd.; skepticizem: Piron in Sekst Empirik, vprašanje zadržanja sodbe in gotovosti	● A survey on the conception of history of philosophy and philosophies in general, ● prephilosophical thinking and social circumstances of the development of Greek culture and its philosophy (mythos vs. logos), ● presocratic philosophical thought from Thales to atomists (nature, change, cause in the so-called philosophy of nature, world harmony, number and soul in Pythagoreism, certain knowledge in Xenophanes, coming-to-be and logos in Heraclitus, Eleatic school on being, theory of coming-to-be in Empedocles, Anaxagoras and Democritus, etc.), ● the Greek sophists: Protagoras, Gorgias (knowledge vs. opinion, relativity of cognition, etc.). ● Socrates and Socratic schools: the Megarics, Cyrenaics, Cynics, Plato's philosophy and Academy (theory of forms, theory of knowledge, structure and origin of world, relation soul-body, virtues and the form of good, theory of polis etc.); Aristotle and the Peripatetic school (metaphysics and theory of substance, philosophy of nature, psychology, logic and knowledge theory, form and matter, ethics, political philosophy and theology, etc.), ● hellenistic philosophy (Epicureanism: logic, physics, ethics in Epicurus, Lucretius and others; Stoicism: stoic logic and theory of lekta, knowledge theory and phantasia kataleptike, apatheia and theory of passions; skepticism: Pyrrho and Sextus Empiricus, suspension of judgment and certainty of knowledge. Roman philosophy and eclecticism: Seneca, Cicero,

védenja; rimska filozofija in eklekticizem: Seneka, Ciceron, ● novoplatonizem in iztek antičnega obdobja: Plotin, Proklos, Boetij; grška patristika. ● posebna pozornost je namenjena branju in analizi Platonovih besedil.	● neoplatonism and the end of ancient period: Plotinus, Proclus, Boethius; Greek patristics. ● special attention is dedicated to reading and analysis of Plato's dialogues.

Temeljni literatura in viri / Readings:

Plato, & Kocijančič, G. (2004). *Zbrana dela* (str. 2 zv. (1678; 1490)). Mohorjeva družba.
Vezjak, B. (2011). *Sokratov pojmovnik za mlade* (1. izd., Let. 7, str. 133). Aristej.
Aristoteles. (1999). *Metafizika* (str. LXXXIII, 437). Založba ZRC, ZRC SAZU.
Barnes, J. (1999). *Aristotel ; dodatek: Metafizika* (Let. 2, 1, str. 158). Aristej.

Cilji in kompetence:	**Objectives and competences:**
Cilj predmeta je slušatelje seznaniti z glavnimi zgodovinskimi epohami predmoderne evropske filozofije vse do filozofije srednjega veka. Predavanja so namenjena prikazu pomembnejših filozofov in njihovim filozofemov, tematizirajo poglavitne zgodovinske preseke osnovnih filozofskih problemov in analizo argumentov, pri čemer je poudarek na tistih, ki so zgodovinskofilozofsko odigrali tehtnejšo vlogo. Študenta se ob prikazu samega razvoja evropske filozofije navaja na samostojno interpretativno delo in analitično branje tekstov.	The main aim of this lecture is to introduce students into the main historical periods of premodern European philosophy up to the medieval philosophy. Lectures follow the presentation of the basic ancient philosophers and their theories, concentrating on main philosophical problems and analyzing the arguments, paying attention to those playing substantial role in the history of philosophy. Students will be accustomed to work autonomously on interpretation of philosophical issues as well as analytical reading of texts.

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Znanje in razumevanje: Po zaključku tega predmeta bo študent sposoben ● izpričati poznavanje antične filozofije od predsokratikov do grške patristike, ● definirati in razložiti probleme in rešitve filozofskih vprašanj iz tega obdobja zgodovine filozofije, ● razviti kompetence za samostojno razmišljanje o teh problemih in prenašanje znanja ali poučevanje.	Knowledge and understanding: On completion of this course the student will be able to ● demonstrate knowledge of basic philosophical issues from Presocratics to Greek patristics, ● define and interpret problems and its solutions of philosophical dilemmas from these period of history of philosophy, ● develop his competences for individual thinking about these issues and

	transferring the knowledge or teaching others.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
● Na problem osredotočena predavanja in branje, ● interaktivne poučevalne strategije, kot so skupinske razprave in individualno delo doma, ● raziskovanje, razprava in stopnjevanje razumevanja skozi rekonstrukcijo in analizo različnih pogledov.	● Problem-focused lectures and reading, ● interactive teaching strategies: group sessions, debate and individual home work, ● exploration, discussion and the enhancement of understanding through reconstruction and analysis of different views.

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
● pisni izpit ● ustna predstavitev ● sodelovanje pri pedagoškem procesu	60 % 20 % 20 %	● written exam ● oral presentation ● In-class participation

Reference nosilca / Lecturer's references:

VEZJAK, Boris. Philosophy, hidden in slogans : the case of relaxedness of Slovenian educational system. *Policy futures in education*. 2023, vol. 21, issue 7, str. 790-799. [COBISS.SI-ID 156462851]

VEZJAK, Boris. Thought experimenting, hypothetical thinking and imagination : some remarks on presocratic and platonic reasoning. V: VEZJAK, Boris (ur.). *Philosophical imagination : thought experiments and arguments in antiquity*. Newcastle-upon-Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2021. [COBISS.SI-ID 69143811]

VEZJAK, Boris. Sokratska etika, kultura brezsramnosti in odnos do drugega. V: LAMBERGER KHATIB, Maja (ur.). *Sožitje med kulturami : poti do medkulturnega dialoga V : [monografija znanstvenih člankov z recenzijami]*. Maribor: Center za medkulturno sodelovanje z državami Azije, Afrike in Latinske Amerike, Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru: Pivec, 2023. Str. 9-24, ilustr. ISBN 978-961-7204-12-4. [COBISS.SI-ID 188790531]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS

Predmet:	Filozofska terminologija
Course title:	Philosophical terminology

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Filozofija		**1.**	**1.**
Philosophy		**1st**	**1st**

Vrsta predmeta / Course type	Obvezni/Compulsory
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
		30			**60**	**3**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Boris Vezjak

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	
	Vaje / Tutorial:	Slovensko / Slovene

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Jih ni. **Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:** Pozitivna ocena pri predstavitvi referata je pogoj za pristop k pisnemu izpitu.	None. **Conditions for prerequisits:** Passing grade of the presentation is required for taking the written exam.

Vsebina:

- Uvod: definicija terminologije kot discipline, ki se ukvarja s filozofskimi termini nekega avtorja (ali obdobja) in s tem, kako ti oblikujejo njegov filozofski jezik.
- Zgodovinske, jezikovne, teoretske in druge posebnosti v formaciji filozofskega jezika.
- Hermenevtika filozofskih izrazov in terminologija kot metoda v pristopu ali razumevanju je filozofskih »sistemov«.
- Vprašanje prevajalskega procesa in problem iskanja terminoloških rešitev v drugem jeziku.
- Slovenska filozofska terminologija in njene posebnosti.
- Obravnava posameznih filozofskih pojmov v okviru antične filozofije in širše.

Content (Syllabus outline):

- Introduction: definition of terminology as dedicated to the question of how philosophical terms of a given author (or period) form his or its »philosophical language«.
- Historical, linguistic, theoretical and other particularities in the formation of philosophical language.
- The hermeneutics of philosophical terms and terminology as a method for approaching or understanding philosophical »systems«.
- The question of the translation process and the problem of finding the terminological solutions in another language.
- Slovene philosophical terminology and its peculiarities.
- Interpretation of different philosophical concepts within the context of ancient philosophy.

Temeljni literatura in viri / Readings:

Reale, G. (2002). *Zgodovina antične filozofije* (str. 5 zv.). Studia humanitatis.

Vezjak, B. (2011). *Sokratov pojmovnik za mlade* (1. izd., Let. 7, str. 133). Aristej.

Platon v slovenščini: pogovor ob prvem slovenskem celotnem prevodu Platona. (2005). *Primerjalna književnost*, *28*(2), 135–165. http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-X1FAFQBL

Kalan, V. (2002). O problematiki prevajanja Aristotela: o nekaterih značilnih izrazoslovnih in filozofskih odprtih vprašanjih. *Keria*, *4*(2), 23–39. http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:doc-FOL459XI

Cilji in kompetence:

- Cilji tega predmeta so, da študente navaja na prepoznavanje, opis in razlago poglavitnih izrazov in izrazja pri nekem filozofu ali obdobju;
- razumevanje zgodovinskih, gramatičnih, filozofskih in drugih ozadij pri nastanku filozofskih terminov;
- iskanje dobrih prevajalskih rešitev zanje v slovenščini in

Objectives and competences:

- The main aim is to make students to be able to identify, describe and interpret key terms and terminology of a given philosopher or period;
- to understand the historic, grammatical and philosophical background in shaping philosophical terms;
- to find good translational solutions in Slovene language; teach the research skills of finding appropriate sources and using them effectively.

učenje raziskovalnih spretnosti iskanja ustreznih virov in njihove učinkovite uporabe.	

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Znanje in razumevanje: Po zaključku tega predmeta bo študent sposoben ● prikazati znanja iz filozofske terminologije in njene uporabe pri različnih avtorjih, ki mu ponujajo uvid in razumevanje konceptov in filozofskih idej v nekem filozofskem sistemu, ● razviti kompetence za samostojno razmišljanje o teh prevajalskih problemih in prenašanje znanja ali poučevanje.	Knowledge and understanding: On completion of this course the student is able to ● demonstrate knowledge of philosophical terminology and its usage by different authors, which helps him to understand the concepts and ideas within given philosophical system, ● develop his competences for individual thinking about translational issues and transferring the knowledge or teaching others.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
● Na problem osredotočena predavanja in branje, ● interaktivne poučevalne strategije, kot so skupinske razprave in individualno delo doma, raziskovanje, razprava in stopnjevanje razumevanja skozi rekonstrukcijo in analizo različnih pogledov.	● Problem-focused lectures and reading, ● interactive teaching strategies: group sessions, debate and individual home work, exploration, discussion and the enhancement of understanding through reconstruction and analysis of different views.

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
● pisni izpit ● ustna predstavitev ● sodelovanje pri pedagoškem procesu	60 % 20 % 20 %	● written exam, ● oral presentation ● In-class participation

Reference nosilca / Lecturer's references:

VEZJAK, Boris. Philosophy, hidden in slogans : the case of relaxedness of Slovenian educational system. *Policy futures in education*. 2023, vol. 21, issue 7, str. 790-799. [COBISS.SI-ID 156462851]

VEZJAK, Boris. Thought experimenting, hypothetical thinking and imagination : some remarks on presocratic and platonic reasoning. V: VEZJAK, Boris (ur.). *Philosophical imagination : thought experiments and arguments in antiquity*. Newcastle-upon-Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2021. [COBISS.SI-ID 69143811]

VEZJAK, Boris. Sokratska etika, kultura brezsramnosti in odnos do drugega. V: LAMBERGER KHATIB, Maja (ur.). *Sožitje med kulturami : poti do medkulturnega dialoga V : [monografija znanstvenih člankov z recenzijami]*. Maribor: Center za medkulturno sodelovanje z državami Azije, Afrike in Latinske Amerike, Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru: Pivec, 2023. Str. 9-24, ilustr. ISBN 978-961-7204-12-4. [COBISS.SI-ID 188790531]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Etika
Course title:	Ethics

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija, 1. stopnja		**1.**	**2.**
Philosophy, BA		**1st**	**2.**

Vrsta predmeta / Course type Obvezni/compulsory

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
30	**15**	**15**			**60**	**4**

Nosilec predmeta / Lecturer: Dr. Friderik Klampfer

Jeziki / Languages:		
	Predavanja / Lectures:	**Slovensko / Slovene**
	Vaje / Tutorial:	**Slovensko / Slovene**

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Jih ni.	None.

Vsebina: **Content (Syllabus outline):**

• Filozofska etika kot poskus razumske utemeljitve moralnih vrednot, norm, načel in idealov. • Normativna etika, meta-etika in uporabna etika. Kako je mogoče osmisliti naše moralno izkustvo, se pravi sistematizirati, pojasniti in upravičiti naše vsakdanje moralne sodbe in predstave o morali? • Moralni pojmi: dobro, zlo, prav, narobe, pravica, dolžnost, interes, škoda, dostojanstvo, sreča,... • Vrste moralnih sodb, argumentov in sklepanj. • Moralna načela – razumevanje, utemeljitev in uporaba. • Moralne teorije. Filozofska pojmovanja o moralni dobroti (egoizem, hedonizem, blaginjske teorije, evdaimonizem,…) in moralni pravilnosti (deontologija, konsekvencializem in etike vrlin in pravic). • Tradicionalni in sodobni izzivi moralni teoriji (teologija, marksizem, feminizem, biologizem-evolucionizem, ontološki determinizem, relativizem). • Izbrane teme iz normativne etike in uporabne etike.	• Philosophical ethics as a rational inquiry into the grounds of moral values, norms, principles and ideals. • Branches of ethics: normative ethics, meta-ethics and applied ethics. How can we make sense of our moral experience, i.e. systematize, explain and justify our ordinary moral judgments as well as our common-sense views on morality? • Basic moral concepts: good, evil, right, wrong, rights, duties, interest, benefit, harm, dignity, happiness,… • Types of moral judgments, arguments and reasoning. • Moral principles – interpretation, justification and application. • Moral theories. Accounts of moral goodness (egoism, hedonism, welfarism, eudaimonism, desire/preference-satisfaction-theory,…) and moral rightness (deontological, consequentialist, rights- and virtue-based moral theories). • Traditional and contemporary challenges to ethics: theology, marxism, feminism, biologism-evolutionism, ontological determinism, moral particularism, cultural relativism. • Selected issues in normative and applied ethics.

Temeljni literatura in viri / Readings:

Izbrana poglavja iz:
Aristotel: *Nikomahova etika*, Ljubljana: Slovenska matica, 1994.
I. Kant: *Utemeljitev metafizike nravi*, Ljubljana: ZRC SAZU, 2005.
J. S. Mill: *Utilitarizem in O svobodi*, Ljubljana: ŠOU, 2004.
S. Blackburn: Etika : zelo kratek uvod. Ljubljana: Krtina, 2018.
P. Singer: *Praktična etika*, Ljubljana: Krtina, 2008.
V. Strahovnik: *Moralna teorija. O naravi moralnosti*, Maribor: Aristej, 2016.
Anthony Weston: *A 21st Century Ethical Toolbox*, 4. izdaja, Oxford: Oxford University Press, 2017.
Hugh LaFollette (ur.): *Ethics in Practice. An Anthology*, Willey Blackwell, 2014.

Cilji in kompetence:	**Objectives and competences:**
Cilj pouka je poglobiti študentovo/-kino razumevanje lastnega moralnega izkustva (presoje, čustev, delovanja) in ga/jo usposobiti za kritično in informirano razmišljanje in razpravo o praktičnih in teoretičnih problemih, vprašanjih in dilemah, ki nam jih zastavlja naše vsakodnevno moralno mišljenje in delovanje.	The aim of the course is to help students reflect upon, systematize and critically assess different aspects of their own moral experience: their judgments, feelings, decisions and actions as well as sharpen their moral sensitivity and capacity for moral judgment.

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Znanje in razumevanje: Po zaključku pouka bodo študenti • obvladali temeljne moralne pojme, načela in teorije; • znali ločiti dobre moralne argumente od slabih; • znali razpravljati, na bolj dosleden, reflektiran in informiran način, o celem spektru filozofskih vprašanj, ki jih zastavljata naše vsakodnevno moralno razmišljanje in delovanje. Prenesljive/ključne spretnosti in drugi atributi: • sposobnost razmišljanja in razpravljanja, v pisni in ustni obliki, o vrsti temeljnih in prepoznavno abstraktnih problemov (moralni resnici in vednosti, moralnih razhajanjih, pravilnosti in napačnosti, vrednotah, pravičnosti,…). • Veščina prepoznavanja in artikuliranja filozofskih problemov v različnih razpravah. • Sposobnost natančnega razmišljanja in izražanja pri razčlenjevanju in formuliranju kompleksnih in kontroverznih moralnih problemov.	Knowledge and Understanding: By the end of the course the students should • master basic moral concepts, principles and theories. • Be able to tell good moral arguments apart from bad ones • Be able to discuss, in a more consistent, reflective and informed way, a range of philosophical issues, raised by our everyday moral thought and action. Transferable/Key Skills and other attributes: • ability to discuss – both orally and in writing – a wide range of problems of a fundamental and recognisably abstract nature (moral truth and knowledge, moral disputes, right and wrong, value, justice). • articulacy in identifying underlying philosophical issues in all kinds of debate. • Precision of thought and expression in the analysis and formulation of complex and controversial moral problems.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
• predavanja; • reševanje problemov • delo z besedilom • razgovor	• lectures; • problem-solving • text-work • discussion

Delež (v %) /

Načini ocenjevanja:	Weight (in %)	**Assessment:**
Pisni izpit	50 %	Written exam
Ustna predstavitev	20%	Oral presentation
Študija primera	20%	Case study
Sodelovanje pri pedagoškem procesu	10%	In-class participation

Reference nosilca / Lecturer's references:

KLAMPFER, Friderik. Etične in politične dileme programiranja samovoznih avtomobilov za odločanje o neizogibni škodi. V: BREGANT, Janez (ur.), ABERŠEK, Boris (ur.), BORSTNER, Bojan (ur.). *Sodobne perspektive družbe : umetna inteligenca na stičišču znanosti*. 1. izd. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. Str. 121-148, ilustr. ISBN 978-961-286-676-1. DOI: 10.18690/um.ff.11.2022.6. [COBISS.SI-ID 166320131]

KLAMPFER, Friderik. Miserable, meaningless lives, and unwelcome deaths. *Pro-fil : an internet journal of philosophy*. 2024, vol. 25, no. 2, str. 1-24. ISSN 1212-9097. https://journals.phil.muni.cz/profil/article/view/39762, DOI: 10.5817/pf24-2-39762. [COBISS.SI-ID 220444163], [SNIP]

KLAMPFER, Friderik. Terorizmi in (drugi) ekstremizmi. *Analiza : časopis za kritično misel*. [Tiskana izd.]. 2024, letn. 28, št. 1, str. 3-50. ISSN 1408-2969. https://journals.um.si/index.php/analiza/article/view/4895/3227, DOI: 10.18690/analiza.28.1.3-50.2024. [COBISS.SI-ID 224754947]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Estetika
Course title:	Aesthetics

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		1.	2.
Philosophy		1st	2nd

Vrsta predmeta / Course type	Obvezni/Compulsory
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
40		25			85	5

Nosilec predmeta / Lecturer:	Janez Bregant

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	Slovensko/Slovene
	Vaje / Tutorial:	Slovensko/Slovene

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Pogoji za vključitev v delo: Pogojev ni. **Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:** a. Pozitivna ocena pri predstavitvi sem. naloge je pogoj za pristop k ustnemu izpitu. Vsaka izmed naštetih obveznosti pri načinu ocenjevanja mora biti opravljena s pozitivno oceno.	**Prerequisits for acceding the course:** None. **Conditions for prerequisits:** a. Passing grade of the presentation of paper is required for taking the oral exam. Each of the mentioned commitments must be assessed with a passing grade.

Vsebina:

- Kaj je umetnost : problem definicije, umetnost kot reprezentacija, formalistična teorija umetnosti, ekspresivna teorija umetnosti, institucionalna teorija umetnosti.
- Estetske lastnosti: estetske in ne-estetske lastnosti, ekspresivne lastnosti, vzročne teorije lepote, so estetske lastnosti subjektivne, objektivne ali odvisne od odziva.
- Ontologija umetnosti: umetnine kot fizični in psihični predmeti, tipi in primerki, umetnina in njena identiteta, alografske in avtografske umetnosti, problem ponaredkov.
- Umetnost in čustva: narava čustev, paradoks fikcije, čustveni odgovori na paradoks fikcije, umetnost in negativna čustva.
- Etično in estetsko: etična kritika umetnosti, ugovori etični kritiki, odgovori na ugovore proti etični kritiki umetnosti.
- Umetnost in vrednotenje: subjektivizem, intuicionizem, emotivizem, relativizem, partikularizem, instrumentalistične teorije.
- Estetsko izkustvo: estetsko izkustvo kot posebna vrsta izkustva, estetske teorije umetnosti, pojem nezainteresiranosti estetskega izkustva, pojem psihične distance.
- Umetnina in interpretacija: monizem, pluralizem, vloga intenc pri interpretaciji umetnin (aktualni intencionalizem, hipotetični intencionalizem), pragmatistične interpretacije.

Content (Syllabus outline):

- What is art: the problem of definition, art as representation, art as form, art as expression, institutional theory of art.
- Aesthetic properties: aesthetic and non-aesthetic properties, expressive properties, causal theories of beauty, are aesthetic properties subjective, objective or response dependent.
- Ontology of art: artworks as physical and mind dependent objects, types and tokens, artwork and its identity, allographic and autographic arts, the problem of forgeries.
- Art and emotions: the nature of emotions, paradox of fiction, emotional reactions to the paradoy of fiction, art and negative emotions.
- Ethical and aesthetical: ethical criticism of art, objections to the ethical criticism, answers to the objections to the ethical criticism.
- Art and appreciation: subjectivism, intuitionism, emotivism, relativism, particularism, instrumental theories.
- Aesthetic experience: aesthetic experience as special kind of experience, aesthetic theories of art, the concept of disinteresedness of aesthetic experience, the concept of psychical distance.
- Art and interpretation: monism, pluralism, the role of intentions in the interpretation of artworks (actual intentionalism, hypothetical intentionalism), pragmatical intrepretations.

Temeljni literatura in viri / Readings:

Carroll, N. (1998). Philosophy of Mass Art. Oxford: Oxford University Press.
Carroll, N. (1999). Philosophy of Art. London: Routledge.
Kante, B. (2001). Filozofija umetnosti. Ljubljana: Jutro.
Levinson, J. (2005). The Oxford Handbook of Aesthetics. Oxford: Oxford University Press.
Kante, B. (2011) (ur.). Estetika in filozofija umetnosti. Maribor. Aristej.

Cilji in kompetence:

Objectives and competences:

Cilj tega predmeta je prepoznati temeljne pojme in njihov zgodovinski razvoj ter probleme znotraj estetike, kritično ovrednotiti posamezne odgovore na te probleme in analizirati kakšen vpliv imajo na sodobna pojmovanja umetnosti in estetike. **Kompetence** • Reševanje problemov: prepoznavanje in vrednotenje konkretnih posameznih umetniških praks in del ter njihovih teoretičnih podlag. • Razvijanje kritičnega mišljenja: prepoznavanje umetnin kot možnih sredstev družbene kritike.	The objective of this course is to recognize the basic concepts and issues and their historical development within aesthetics, to critically evaluate particular answers to these issues and to analyze their impact on the modern conceptions of art and aesthetics. Competencies • Problem solving: recognition and evaluation of concrete particular art practices and artworks and their theoretical backgrounds. • Development of critical thinking: identifying of artworks as possible means of social criticism.

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Znanje in razumevanje: Po zaključku tega predmeta bo študent zmožen: • obvladovati in analizirati temeljne pojme znotraj estetike in njihov zgodovinski razvoj, • kritično oceniti sodobne umetniške prakse, • uporabe kritiškega aparata pri analizi umetnin. • prepoznati bistvene estetske kvalitete umetnin.	Knowledge and understanding: On completion of this course the student will be able to • to be in command of and to analyse the basic concepts and their historical developments within aesthetics, • to critically evaluate modern art practices and artworks, • apply critical apparatus in the analysis of artworks. • to recocgnise essential aesthetic qualities of artworks.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
● Predavanje; ● Reševanje problemov; ● Delo z besedilom; ● Razgovor.	● Lecture; ● Problem-solving; ● Text work; ● Discussion.

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
● Kolokvij; ● Seminarska naloga.	50% 50%	● Midterm exam. ● Seminar paper.

Reference nosilca / Lecturer's references:

1. BREGANT, Janez. Uvod: za kaj sploh gre?. V: BREGANT, Janez (ur.), ABERŠEK, Boris (ur.), BORSTNER, Bojan (ur.). *Sodobne perspektive družbe : umetna inteligenca na stičišču znanosti*. 1. izd. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. Str. 1-11. ISBN 978-961-286-676-1. https://press.um.si/index.php/ump/catalog/view/737/1029/2729-2. [COBISS.SI-ID 136277763]
2. BREGANT, Janez. Uvod: za kaj sploh gre?. V: BREGANT, Janez (ur.), ABERŠEK, Boris (ur.), BORSTNER, Bojan (ur.). *Sodobne perspektive družbe : umetna inteligenca na stičišču znanosti*. 1. izd. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. Str. 1-11. ISBN 978-961-286-676-1. https://press.um.si/index.php/ump/catalog/view/737/1029/2729-2. [COBISS.SI-ID 136277763]
3. BREGANT, Janez. Od Descartesa do Alexe : filozofski pogled na razvoj umetne inteligence. V: BREGANT, Janez (ur.), ABERŠEK, Boris (ur.), BORSTNER, Bojan (ur.). *Sodobne perspektive družbe : umetna inteligenca na stičišču znanosti*. 1. izd. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. Str. 15-43. ISBN 978-961-286-676-1. https://press.um.si/index.php/ump/catalog/view/737/1012/2730-1, DOI: 10.18690/um.ff.11.2022.1. [COBISS.SI-ID 136252675]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Ontologija
Course title:	Ontology

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		**2.**	**3.**
Philosophy		**2nd**	**3rd**

Vrsta predmeta / Course type	Obvezni/Compulsory
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
40		**25**			**85**	**5**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Bojan Borstner

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	**Slovensko / Slovene**
	Vaje / Tutorial:	**Slovensko / Slovene**

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Ni.	None.

Vsebina:

- Ontologija in odnos do metafizike; splošna in specialne metafizike. Veda o bivajočem kolikor je bivajoče (being qua being, Wissenschaft vom Seiden als Seiendem). Kaj je vsemu bivajočemu skupno? Bit (Being, das Sein) – je (is, ist). Vedno le v obliki Aristotel je – filozofska raba. Običajna raba "Aristotel je = Aristotel obstaja/eksistira". "Je" kot kopola (povezuje osebek in povedek / subjekt in predikat): Aristotel je človek, Aristotel je plešast. Človek na sliki je Aristotel – še vedno "je" kot kopola, vendar ima še dodatno vlogo – identiteta. "Je" ima v ontologiji vsaj tri uporabe: Je-obstoj/eksistenca; Je-predikacija (izrekanje); Je – identiteta.
- Kategorije kot temeljna naloga ontologije. Kategorije kot najvišji rodovi bivajočega. Pomen ontoloških fenomenov – elementarni, fundamentalni in ne zgolj časovno uporabni.
- Šest osnovnih ontoloških fenomenov:
- Bit (obstoj/eksistenca).
- Kompleksnost (tradicionalna opredelitev Problem enosti/enotnosti)
- Številčna razlika in enakost. (tradicionalna opredelitev – problem oposameznevanja / individuacija)
- Relacije (odnosi).
- Trajanje v času in spreminjanje. (tradicionalna opredelitev – problem identitete)
- Kvalitativna enakost in različnost (tradicionalna opredelitev – problem univerzalij).

Content (Syllabus outline):

- Ontology and metaphysics; general mnetaphysics and special metaphysics. Science of being qua being. What is common to all being? Esse, Being, Sein – is (ist, je). Different applications of is (to be). Philosophical way: Aristotle is. Everyday usage: "Aristotle is = Aristotle exists." "Is" as a copula — it connects subject and predicate: Aristotle is a man. Aristotle is bald. Man at the picture is Aristotle — "is" still as a copula but with additional function — identity. "Is" has at least three different interpretations in logic: as existence, as predication; as identity.
- Categories as a basic aim of ontology. Categories as highest genera of being. The role of ontological phainomena — elementar. Fundamental and not just determined by time.
- Six basic ontological phainomena:
- Being — Existence.
- Complex (traditionaly presented as Problem of Unity)
- Numerical difference and equality (traditionaly presented as problem of Individuation)
- Relations.
- Duration in time and the problem of change (traditionaly presented as Problem of Identity)
- Qualitative identity and difference (traditionaly presented as Problem of Universals).

Temeljni literatura in viri / Readings:

Viri (odlomki iz tekstov):
Berilo/Reader – odlomki iz klasičnih tekstov Tomaža Akvinskega, Alberta Velikega, Aristotela, D. Armstronga, G. Bergmanna, A. Boetija, B. Bolzana, F. Brentana, R. Chisholma, R. Descartesa, Dunsa Scota, G. Fregeja, N. Goodmana, N. Hartmanna, M. Heideggra, D. Huma, E. Husserla, I. Kanta, G. Leibniza, M. Louxa, A. Meinonga, W. Ockhama, Parmenida, Platona, Plotin, Quine, Russell, W. Sellarsa, P. Strawsona, L. Wittgensteina.

Cilji in kompetence:	**Objectives and competences:**
Študenti bodo razumeli: ● ontologijo kot temeljno disciplino filozofije ● kako ontologija prispeva k izgrajevanju filozofskih sistemov. ● vlogo kategoriziranja in pomen naravnih ali pa socialnih podlag za le to. ● status kategorialnih shem in možnosti njihovega primerjanja	Students should understand: ● ontology as a basic philosophical discipline ● role of ontology in philosophical systems ● status of categories and social and or natural basis for them. ● different categorial schemes and possibility of comparison between them

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Znanje in razumevanje: Po zaključku tega predmeta bo študent sposoben ● brati in razumeti filozofske tekste. ● filozofsko kritično proučiti pomembna vprašanja o tem, kar v svetu je ● racionalno argumentirati posamezne pozicije za in proti v ustni in pisni obliki. ● ponuditi kritične poglede na različne kategorialne sheme in pristope. ● racionalno zagovarjati varčne ali razsipne ontologije. ● utemeljiti ontološke odločitve in izbire v odnosu do vsakdanjih dejavnosti.	Knowledge and Understanding: On completion of this course the student will be able to ● read and interprete philosophical texts ● criticaly assess of different positions on what there is ● rational argumentation of different positions in oral and written way ● evaluation of some basic categorial systems ● rational argumentations for oragainst sparse and abundant ontologies. ● rational justification of ontological decisions in everyday's life.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
● Predavanja, ● Vaje, ● Predstavitve krajših tekstov	● Lectures, ● Tutorials, ● Short entry presentations.

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
● Esej ● Ustni izpit.	**40** **60**	Essay Oral exam

Reference nosilca / Lecturer's references:

1. BORSTNER, Bojan. Pogled nazaj, da bi (morda) bolje videli naprej. V: GRUŠOVNIK, Tomaž (ur.), HLADNIK, Alenka (ur.), ŠIMENC, Marjan (ur.). *Filozofija in šola : svetovni dan filozofije 2023 : [zbornik]*. Ljubljana: Pedagoški inštitut, 2023. Str. 114-127. ISBN 978-961-270-388-2. https://zofijini.net/wp-content/uploads/2023/11/Filozofija-in-sola-SDF_Brosura2023_web-fv.pdf. [COBISS.SI-ID 179190275]
2. BORSTNER, Bojan, ŠETAR, Niko. Providing knowledge and virtue to others : the third responsibility. V: CEKIĆ, Nenad (ur.). *Virtues and vices – between ethics and epistemology : edited volume*. Belgrade: Faculty of Philosophy, 2023. Str. 33-52. Edition Humans and society in times of crisis. ISBN 978-86-6427-257-5. https://nauka.f.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2023/05/2023-05-16_646392bfeb265_vrlineimane-izmedjuetikeiepistemologije4.pdf. [COBISS.SI-ID 160078083]
3. BORSTNER, Bojan, ŠETAR, Niko. Non-stupidity condition and pragmatics in artificial intelligence. *Croatian journal of philosophy*. 2022, vol. 22, no. 64, str. 101-121. ISSN 1333-1108. https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?id=85095, DOI: 10.52685/cjp.22.64.6, DOI: 20.500.12556/DKUM-85095. [COBISS.SI-ID 113827843]

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Zgodovina filozofije II
Course title:	History of Philosophy II

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		2.	3.
Philosophy		2nd	3rd

Vrsta predmeta / Course type	Obvezni/Compulsory
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
40	10	**15**			85	5

Nosilec predmeta / Lecturer:	Bojan Borstner

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	Slovensko/Slovene
	Vaje / Tutorial:	Slovensko/Slovene

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Pogoji za vključitev v delo: Jih ni.	**Prerequisits for acceding the course:** None.

Vsebina:	**Content (Syllabus outline):**
• Srednjeveška filozofija: krščanstvo in filozofija, zlitje platonizma in krščanstva; zgodnja sholastika: spor o univerzalijah, realizem, nominalizem, konceptualizem; visoka sholastika: Tomaž Akvinski; pozna sholastika: Duns Scotus, Viljem Ockham. • Začetki moderne znanosti: od Kopernika do Newtona, razkritje vesolja, Galilej, načelo objektivnosti v znanosti,	• Medieval philosophy: Christianity and philosophy, the fusion of platonism and christianity; early scholasticism: the dispute about universals, realism, nominalism, conceptualism; high scholasticism: St. Thomas Aquinas; late scholasticism: Duns Scotus, William Ockham.

Newton, zakoni gibanja. razmerje med vero in znanstvenimi odkritji. • Renesansa in humanizem. • Reformacija: Luther, Calvin, religija in etika. • Racionalizem 17. stoletja: skupne značilnosti, vloga in pomen razuma, vrojene ideje, Descartes, Spinoza, Leibniz. • Britanski empirizem: F. Bacon, Hobbes, Locke, Berkeley, Hume. • Razsvetljenstvo: Voltaire, Montesquieu, Diderot, Rousseau. • Nemška klasična filozofija: filozofiranje v sistemu, vpliv francoske revolucije, revolucija v mislih, pomen razsvetljenstva; Kant, predkritično in kritično obdobje, kopernikanski obrat, transcendentalni idealizem, analitika pojmov, antinomije, transcendentalna dialektika, kategorični imperativ; Fichte: vedoslovje kot realni idealizem; Schelling: sistem transcendentalnega idealizma; Hegel: sistem absolutnega idealizma, dialektika, fenomenologija duha, znanost logike, filozofija zgodovine. • Filozofija življenja: Schopenhauer: voluntarizem, pesimizem; Nietzsche: Bog je mrtev, nadčlovek, večno vračanje, nihilizem, volja do moči, imoralizem; Dilthey: utemeljitev hermenevtike; Bergson: ustvarjalna evolucija. • Pozitivizem. • Novokantovstvo. • Historični materializem ali znanstveni sprememba sveta, zgodovinska perspektiva.	• The beginnings of modern science from Copernicus to Newton, uncovering of universe, Galileo, the principle of objectiveness in science, Newton, laws of motion, relation between religion and scientific discoveries. • Renaissance and Humanism. • Reformation: Luther, Calvin, religion and ethics. • Rationalism of the 17th century: common characteristics, role and importance of reason, innate ideas, Descartes, Spinoza, Leibniz .• British empiricism: F. Bacon, Hobbes, Locke, Berkeley, Hume. • The Age of enlightenment: Voltaire, Montesquieu, Diderot, Rousseau. .• German classical philosophy: philosophizing in the system, influence of French revolution, revolution in thoughts, importance of the Age of enlightenment; Kant: pre-crtitical and critical period, Copernicus' turn, transcendental idealism, analytics of concepts, antinomies, transendental dialectics, categorical imperative, problem of science and society; Fichte: the science about science as real idealism; Schelling: the system of transcendental idealism; Hegel: the system of absolute idealism, dialectics, fenomenology of spirit, science of logics, philosophy of history. • Philosophy of life: Schopenhauer: voluntarism, pessimism; Nietzsche: God is dead, superman, eternal returning, nihilism, desire for power, immoralism, Dilthey, the foundation of hermeneutics; Bergson: creative evolution. • Positivism. • New-Kantism. • Historical materialism or scientific socialism: Feuerbach, Marx and Engels, socialism and revolution, criticism of capitalism and bourgeois cosmos, the revolutionary change of the world, historical perspective.

Temeljni literatura in viri / Readings:

•Descartes, R. (1956). Razprava o metodi. Pravila, kako naravnati umske zmožnosti. Ljubljana: Slovenska matica.
Descartes, R. (2021) Meditacije z Ugovori in odgovori. Lubljana, DTPA.
•Spinoza, B. (1988). Etika. Ljubljana: Slovenska matica.
Leibniz,W. (2004) Monadologija, v Izbrani filozofski spisi. Ljubljana: SM.
Berkeley, G. (1976) Razprava o načelih človeškega razuma, v Filozofski spisi. Ljubljana: SM.
•Hume, D. (1974). Raziskovanje človeškega razuma. Ljubljana: SM..
•Kant, I. (2019). Kritika čistega uma. Ljubljana: Analecta.
•Hegel, G. F. W. (1998). Fenomenologija duha. Ljubljana: Društvo za teoretsko psihoanalizo

Cilji in kompetence:

- Cilj tega predmeta je poznavanje in razumevanje razvoja filozofije, analiza zgodovinske in miselne logike, povezovanje in primerjanje filozofskih spoznanj iz različnih obdobij, kritično mišljenje.
- uporaba filozofskih metod novoveške filozofije v sodobnem svetu.

Objectives and competences:

- The aim of the course is knowledge and understanding of philosophy's development, understanding of historical and mind logics, linking and comparing of the philosophical comprehensions from different periods, critical thinking.
- application of philosophical methods of philosophy in this period to contemporary philosophy and science.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:
Po zaključku tega predmeta bo študent zmožen:

- povzeti in strniti glavne značilnosti in metode filozofije tega obdobja,
- prepoznati zgodovinska ozadja v sodobnih filozofemih,
- kritičnega in samostojnega mišljenja,
- rekonstruirati glavne filozofske ideje vse do konca filozofije tega obdobja..

Intended learning outcomes:

Knowledge and understanding:

On completion of this course the student will be able to

- sum up the main characteristics and methods of philosophy of this period.
- the recognition of historical background in contemporary philosophems,
- critical and autonomous thinking,
- reconstruct the main philosophical ideas till the end of this period.

Metode poučevanja in učenja:

- eksplikacija poglavitnih problemov,
- analiza najpomembnejših filozofskih besedil, dialoško razčlenjevanje in razprava.

Learning and teaching methods:

- explanation of the main problems,
- analysis of most important philosophical texts, dialogical analysis and discussion.

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
• kolokvij	20%	• midterm exam
• seminarska naloga	20 %	• seminar paper
• ustni izpit	60%	• oral exam

Reference nosilca / Lecturer's references:

1. BORSTNER, Bojan. Pogled nazaj, da bi (morda) bolje videli naprej. V: GRUŠOVNIK, Tomaž (ur.), HLADNIK, Alenka (ur.), ŠIMENC, Marjan (ur.). *Filozofija in šola : svetovni dan filozofije 2023 : [zbornik]*. Ljubljana: Pedagoški inštitut, 2023. Str. 114-127. ISBN 978-961-270-388-2. https://zofijini.net/wp-content/uploads/2023/11/Filozofija-in-sola-SDF_Brosura2023_web-fv.pdf. [COBISS.SI-ID 179190275]

2. BORSTNER, Bojan, ŠETAR, Niko. Providing knowledge and virtue to others : the third responsibility. V: CEKIĆ, Nenad (ur.). *Virtues and vices – between ethics and epistemology : edited volume*. Belgrade: Faculty of Philosophy, 2023. Str. 33-52. Edition Humans and society in times of crisis. ISBN 978-86-6427-257-5. https://nauka.f.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2023/05/2023-05-16_646392bfeb265_vrlineimane-izmedjuetikeiepistemologije4.pdf. [COBISS.SI-ID 160078083]

3. BORSTNER, Bojan, ŠETAR, Niko. Non-stupidity condition and pragmatics in artificial intelligence. *Croatian journal of philosophy*. 2022, vol. 22, no. 64, str. 101-121. ISSN 1333-1108. https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?id=85095, DOI: 10.52685/cjp.22.64.6, DOI: 20.500.12556/DKUM-85095. [COBISS.SI-ID 113827843]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Epistemologija
Course title:	Epistemology

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		**2.**	**3.**
Philosophy		**2nd**	**3rd**

Vrsta predmeta / Course type	Obvezni/Compulsory
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
40		**25**			**85**	**5**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Danilo Šuster

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	**Slovensko / Slovene**
	Vaje / Tutorial:	**Slovensko / Slovene**

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Pogoji za vključitev v delo: Pogojev ni. Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti: Pozitivno ocenjen kolokvij je pogoj za pristop k ustnemu izpitu.	**Prerequisits for acceding the course:** None. Conditions for prerequisits: Passing grade of the colloqium is required for taking the exam.

Vsebina:

- Epistemologija - osnovni pojmi, vrste spoznanja, analiza vedenja.
- Pojem upravičenja.
- Internalizem, eksternalizem, naturalizem.
- Trilema Agripe in odgovori - zgradba spoznanja.
- Fundacionalizem.
- Descartes in kartezijanski krog.
- Koherentizem.
- Skepticizem.
- Anti-realizem in relativizem (epistemologija znanosti)
- Epistemologija religije.
- Zaznavno vedenje.
- Jaz in samo-spoznanje.
- Spoznanje apriori.

Content (Syllabus outline):

- Epistemology – basic conepts, types of knowledge, the analysis of knowledge.
- The concept of justification.
- Internalism, externalism, naturalism.
- The trilemma of Agrippa and replies.
- Foundationalism.
- Descartes and Cartesian circle.
- Coherentism.
- Skepticism.
- Epistemology of religion.
- Anti-realism and relativism (epistemology of science).
- Perceptual knowledge.
- Self-knowledge.
- Apriori knowledge.

Temeljni literatura in viri / Readings:

- Coady, D. in Chase, J. (ur). (2019). *The Routledge handbook of applied epistemology* (str. XI, 344). (2020). Routledge.
- Kim, J. & Sosa, E. (ur.) (2008). *Epistemology: an anthology* (2nd ed., str. XIV, 917). Blackwell.
- Pritchard, D. (2016). *Epistemology* (2nd ed., str. XII, 146). Palgrave Macmillan.
- Ule,A.(2001). *Logos spoznanja: osnove spoznavne teorije* (Let. 1, str. 464). Znanstveno in publicistično središče.

Cilji in kompetence:

Cilj predmeta je dati znanje o osnovnih pojmih epistemologije ter seznaniti s sodobnimi smermi raziskovanja v teoriji spoznanja.

Objectives and competences:

The objective of this course is to acquaint with basic concepts of epistemology and give knowledge about contemporary research in the area of epistemology.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:
Po zaključku tega predmeta bo študent sposoben

- Izkazati znanje o osnovnih epistemoloških pojmih, osnovnih stališčih glede zgradbe spoznanja ter o nekaterih pomembnih filozofskih klasičnih besedilih,
- razumeti in analizirati sodobne epistemološke probleme in pristope k njihovemu reševanju,
- uporabiti zgodovinske vire v sodobnih razpravah.

Intended learning outcomes:

Knowledge and understanding:
On completion of this course the student will be able to

- demonstrate knowledge on basic epistemological concepts, basic views on the structure of knowledge and some classical philosophical texts,
- understand and analyse contemporary epistemological problems,
- use historical sources in contemporary espitemological issues.

• Razlikovati osnovne epistemološke pojme in stališča o zgradbi spoznanja • Interpretirati nekatera klasična filozofska besedila • Prepoznati sodobne epistemološke probleme in uporabiti filozofska orodja za njihovo reševanje • Uporabiti zgodovinske vire v sodobnih razpravah. Prenosljive/ključne spretnosti in drugi atributi: • Spretnosti komuniciranja: pisno izražanje v seminarskem delu, ustno izražanje pri seminarskem nastopu in ustnem izpitu. • Reševanje problemov: spoznavno-teoretska izhodišča filozofskih problemov; epistemološke osnove teorije znanosti.	• Distinguish between basic epistemological concepts and positions • Interpret some classical philosophical texts • Identify contemporary epistemological problems and apply philosophical analysis • Use historical sources in contemporary epistemological issues. Transferable/Key skills and other attributes: • Communication skills: writing and presenting a philosophical essay, oral skills of expression (exams). • Problem solving: epistemological starting-points for philosophical problems in any area of philosophical enquiry, epistemological fundamentals of theory of science.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
• Predavanja • Seminar z razpravo	• Lectures • Seminar with a discussion

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
• Pisni izpit • Ustna predstavitev • Sodelovanje pri pedagoškem procesu	**50** **30** **20**	• Written exam • Oral presentation • In-class participation

Reference nosilca / Lecturer's references:

ŠUSTER, Danilo. 2023. Modalni katapulti : uvod v filozofsko logiko. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba [COBISS.SI-ID 152613635]

ŠUSTER, Danilo. 2022. »A mid-blue logic.« V: BERČIĆ, Boran (ur.), GOLUBOVIĆ, Aleksandra (ur.), TROBOK, Majda (ur.). Human rationality : Festschrift for Nenad Smokrović. Rijeka: Faculty of Humanities and Social Sciences, str. 211-228. [COBISS.SI-ID 136858115]

ŠUSTER, Danilo. 2021. »Logika in vsebina«. V: MALEC, Maja (ur.), MARKIČ, Olga (ur.). Misli svetlobe in senc : razprave o filozofskem delu Marka Uršiča. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete, 2021. Str. 141-160.[COBISS.SI-ID 61081603]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Logika
Course title:	Logic

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		**2.**	**4.**
Philosophy		**2nd**	**4th**

Vrsta predmeta / Course type	Obvezni/Compulsory
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
45		**35**			**100**	**6**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Danilo Šuster

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	**Slovensko / Slovene**
	Vaje / Tutorial:	**Slovensko / Slovene**

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Pogoji za vključitev v delo: Pogojev ni. Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti: Opravljene vaje.	Prerequisits for acceding the course: None. Conditions for prerequisits: Lab work

Vsebina:	**Content (Syllabus outline):**
• Argument in logična posledica. • Simbolizacija in umetni jezik. • Semantično preverjanje veljavnosti - tabele in drevesa v propozicionalni logiki.	• Argument and logical consequence. • Symbolization and artificial languages. • Semantical methods – truth tables and propositional truth trees (tableaux).

• Sistem naravne dedukcije v propozicionalni logiki. • Osnove metalogike. • Predikatna logika. • Simbolizacije v enomestni predikatni logiki. • Relacije in istovetnost. • Semantika predikatne logike in drevesa. • Naravna dedukcija v predikatni logiki.	• Natural deduction in propositional logic. • Basic themes in metalogic. • Predicate logic. • Symbolizations in predicate logic. • Relations and identity. • Semantical methods – truth trees (tableaux) in predicate logic. • Natural deduction in propositional logic

Temeljni literatura in viri / Readings:

Šuster, D. (2000). *Simbolna logika* (Let. 2, str. 360). Pedagoška fakulteta.
Šuster, D. (2015). *Moč argumenta: neformalna logika v teoriji in praksi* ([Dopolnjena in popravljena izd.], Let. 15, str. 319). Založba Aristej.
Uršič, M., & Markič, O. (2003). *Osnove logike* (2., razširjena izd., str. XII, 306). Filozofska fakulteta, Oddelek za filozofijo.

Cilji in kompetence:	**Objectives and competences:**
Cilj predmeta je podati znanje o osnovnih logičnih pojmih ter seznaniti s standardno logiko prvega reda z identiteto.	The objective of this course is to give knowledge about basic logical concepts and to acquaint students with standard first-order logic with identity

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Znanje in razumevanje: Po zaključku tega predmeta bo študent sposoben • izkazati znanje o logični simbolizaciji stavkov naravnega jezika, • preverjati veljavnost sklepanj s semantičnimi in sintaktičnimi metodami, • razumeti osnovne logične pojme • uporabiti logična orodja v analizi filozofskih in drugih argumentov.	Knowledge and understanding: On completion of this course the student will be able to • demonstrate knowledge about logical symbolisation of natural language, • test validity of arguments using semantic and syntactical methods, • understand basic logical concepts, • use logical tools in the analysis of philosophical and other arguments.
• določiti osnovno logično zgradbo stavkov naravnega jezika, • preverjati veljavnost sklepanj s semantičnimi in sintaktičnimi metodami, • razlikovati osnovne logične pojme, • uporabiti logična orodja v analizi argumentov.	• determine the basic logical structure of sentences in natural language, • test validity of arguments using semantic and syntactical methods, • distinguish between basic logical concepts, • use logical tools in the analysis arguments.

Prenosljive/ključne spretnosti in drugi atributi:	Transferable/Key skills and other attributes:
• Spretnosti komuniciranja: pisno izražanje pri pisnem izpitu, ustno izražanje pri ustnem izpitu. • Reševanje problemov: uporaba osnovnih logičnih orodij v reševanju filozofskih problemov.	• Communication skills: understanding the logical structure of natural language, written and oral skills of expression (exams). • Problem solving: application of basic logical tools in solving philosophical problems.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
• Predavanja • Laboratorijske vaje	• Lectures • Lab work

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
• Pisni izpit	**60**	• Written exam
• Ustni izpit	**20**	• Oral exam
• Sodelovanje pri pedagoškem procesu	**20**	• In-class participation

Reference nosilca / Lecturer's references:

ŠUSTER, Danilo. 2023. Modalni katapulti : uvod v filozofsko logiko. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba [COBISS.SI-ID 152613635]

ŠUSTER, Danilo. 2022. »A mid-blue logic.« V: BERČIĆ, Boran (ur.), GOLUBOVIĆ, Aleksandra (ur.), TROBOK, Majda (ur.). Human rationality : Festschrift for Nenad Smokrović. Rijeka: Faculty of Humanities and Social Sciences, str. 211-228. [COBISS.SI-ID 136858115]

ŠUSTER, Danilo. 2021. »Arguing about free will : Lewis and the consequence argument.« Croatian journal of philosophy. 2021, vol. 21, no. 63, str. 375-403.[COBISS.SI-ID 91994371]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Filozofija religije
Course title:	Philosophy of Religion

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		**2.**	**4.**
Philosophy		**2nd**	**4th**

Vrsta predmeta / Course type	Obvezni/Compulsory
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
	20	**5**			**65**	**3**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Bojan Borstner

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	**Slovenski/ Slovene**
	Vaje / Tutorial:	

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Posebnih pogojev ni.	No.

Vsebina:	**Content (Syllabus outline):**
• Filozofsko raziskovanje problema božjega obstoja. • čudeži in problem racionalnosti. • religija brez boga in bog brez dokaz(a)ov za obstoj. • urejenost sveta in nujnost inteligentnega načrtovalca.	• the perenial problem of God's existence. • miracles and problems with rationality. • religion without god(s) and god(s) without proofs. • world-design and a need for (inteligent) designer. • recent scientific discoveries about the

● sodobna znanstvena odkritja in njihov vpliv na razpravo o statusu religije ● religijski pluralizem ● smrt in nesmrtnost	origins and nature of the physical universe and their impact on the debate. ● religious pluralism ● death and immortality

Temeljni literatura in viri / Readings:

Izbor (odlomki) iz tekstov:
1. Berilo/Reader – izbor klasičnih tekstov T. Akvinskega, Anzelma, Aristotela, R. Descartesa, D. Huma, I. Kanta, B. Pascala, B. Spinoze, Platona, L. Wittgensteina....

Cilji in kompetence:	**Objectives and competences:**
Cilj tega predmeta je ● razviti kritično in analitično mišljenje v kontekstu vrednotenja filozofskih tekstov in argumentov, ki jih vsebujejo, ● razširiti svoje raziskovalne spretnosti in pridobiti spoznanje o zgodovinskem in disciplinarnem cilju predmetnega področja kurza, ● učinkovito uporabljati in vrednotiti bibliografske vire, ● razviti svojo intelektualno avtonomno pozicijo, še posebej v odnosu do posameznih etičnih teorij in ● izboljšati svoje ustne in pisne spretnosti sporočanja .	On completion of this course the students will ● develop their critical and analytical thinking in the assessment of philosophical texts and the arguments they contain ● extend their research skills and grasp historical and disciplinary scope of the subject. ● become effective in evaluating and using a complex range of bibliographic resources ● start to develop intellectual autonomy, particularly with regard to ethical theory ● enhance their written and verbal communication skills.

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Znanje in razumevanje: Po zaključku tega predmeta bo študent sposoben ● brati in razumevati filozofske tekste. ● filozofsko kritično proučiti pomembna vprašanja v luči posameznih sodobnih pozicij. ● racionalne argumentacije posameznih pozicij za in proti v ustni in pisni obliki. ● ponuditi kritične poglede na različne pristope k vprašanjem realnosti in transcendence. ● utemeljevanja ontoloških in epistemoloških odločitev in izbir v odnosu do vsakdanjih dejavnosti in	Knowledge and understanding: ● The ability to read and comprehend philosophical writings. ● The ability to critically and philosophically examine significant issues in philosophy of religion. ● The ability to cogently argue (verbal and written) for or against a variety of issues. ● The ability to offer new viewpoints on competitive approaches to common problems of reality and transcendence. ● Argumentation pro et contra for different ontological and

sprejetih religioznih praks. ● opredeliti razlike v statusu boga in bogov Prenesljive/ključne spretnosti in drugi atributi: ● zmožnost kritičnega preučevanja različnih argumentov in tez, ● zmožnost pisati jasno in razumljivo o abstraktnih problemih, ● zmožnost organiziranja argumentov v koherentno obliko, ● zmožnost raziskovanja na podlagi monografskih in periodičnih virov.	epistemological stances in different religions ● The ability to make sound decisions about different theories of God and gods Transferable/Key Skills and other attributes: ● ability to critically examine arguments and theses, ● ability to write clearly about abstract debates, ● ability to shape arguments into a coherent case, ● ability to conduct research based on monographic and periodical literature.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
Kratke predstavitve in zagovori stališč	Short presentations and argumentative

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
● Sprotne naloge ● Esej	**60%** **40%**	● Coursework ● Essay

Reference nosilca / Lecturer's references:

1. BORSTNER, Bojan. Pogled nazaj, da bi (morda) bolje videli naprej. V: GRUŠOVNIK, Tomaž (ur.), HLADNIK, Alenka (ur.), ŠIMENC, Marjan (ur.). *Filozofija in šola : svetovni dan filozofije 2023 : [zbornik]*. Ljubljana: Pedagoški inštitut, 2023. Str. 114-127. ISBN 978-961-270-388-2. https://zofijini.net/wp-content/uploads/2023/11/Filozofija-in-sola-SDF_Brosura2023_web-fv.pdf. [COBISS.SI-ID 179190275]
2. BORSTNER, Bojan, ŠETAR, Niko. Providing knowledge and virtue to others : the third responsibility. V: CEKIĆ, Nenad (ur.). *Virtues and vices – between ethics and epistemology : edited volume*. Belgrade: Faculty of Philosophy, 2023. Str. 33-52. Edition Humans and society in times of crisis. ISBN 978-86-6427-257-5. https://nauka.f.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2023/05/2023-05-16_646392bfeb265_vrlineimane-izmedjuetikeiepistemologije4.pdf. [COBISS.SI-ID 160078083]
3. BORSTNER, Bojan, ŠETAR, Niko. Non-stupidity condition and pragmatics in artificial intelligence. *Croatian journal of philosophy*. 2022, vol. 22, no. 64, str. 101-121. ISSN 1333-1108. https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?id=85095, DOI: 10.52685/cjp.22.64.6, DOI: 20.500.12556/DKUM-85095. [COBISS.SI-ID 113827843]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Filozofija jezika
Course title:	Philosophy of language

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		**3.**	**5.**
Philosophy		**3rd**	**5th**

Vrsta predmeta / Course type	Obvezni/Compulsory
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
25	**10**	**15**			**70**	**4**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Danilo Šuster

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	**Slovensko / Slovene**
	Vaje / Tutorial:	

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Jih ni.	None.

Vsebina:	**Content (Syllabus outline):**

• Narava vednosti o jeziku (razprava o nativizmu).
• Filozofska semantika
  ○ pomen, resničnostno-orientirane in vlogovno orientirane teorije;
	• The nature of knowledge of language (the nativism debate).
	• philosophical semantics
	  ○ meaning, truth-centered and role-centered theories;
	  ○ reference, including causal and descriptive theories;

○ referenca (vključno z kavzalnimi in deskriptivnimi teorijami); ○ kontekstualizem, invariantizem in minimalizem v semantiki; ○ deflacijska teorija pomena. ● Pragmatika in teorija govornih dejanj. ● Jezikovna analiza kot orodje filozofskega razmišljanja ○ Wittgensteinovska tradicija; ○ naturalistični izziv, ○ dvodimenzionalni pristop.	○ contextualism, invariantism and minimalism in semantics; ○ deflationary view of meaning. ● pragmatics and speech-act theory. ● the analysis of language as a tool for philosophical thinking ○ Wittgensteinian tradition; ○ naturalist challenge, ○ two-dimensional approach.

Temeljni literatura in viri / Readings:

Cappelen, H., & Dever, J. (2019). *Bad language* (1st ed., str. X, 222). Oxford University Press.
Davidson, D. (1988). *Raziskave o resnici in interpretaciji: [izbor spisov]* (str. 162). ŠKUC; Filozofska fakulteta.
Kripke, S. A. (2000). *Imenovanje in nujnost* (1. izd., str. 151). Krtina.
Miščević, N. (1983). *John Langshaw Austin: jezik kot dejavnost* (str. 123). Univerzum.
Szabó, Z. G., & Thomason, R. H. (2019). *Philosophy of language* (str. XII, 327). Cambridge University Press.

Cilji in kompetence:	**Objectives and competences:**
Slušatelj bo obvladal osnovne osnovne pojme sodobne filozofije jezika (referenca, pomen, pogoji resnice, jezikovna dejanja, maksime komunikacije ….). Poznal bo razliko med pragmatiko in semantiko in navedel primere fenomena, o katerem se razpravlja (npr. performativ, implikatura …). Ovrednotil bo različne pristope k vprašanjem jezika. Orodja jezikovne analize bo znal uporabiti v refleksiji aktualnih vprašanj. Prepoznal bo vlogo filozofije jezika v splošni filozofski metodologiji in jo povezal z jezikovnimi študijami na drugih področjih.	Students will master the basic concepts of contemporary philosophy of language (reference, meaning, truth-condition, speech-act, implicature, preuspposition …). They will distinguish between semantics and pragmatics and be able to provide everyday examples for this conceptual apparatus (performative, implicature …). They will assess different theoretical approaches. With the help of lingusitic analysis they will be able to reflect the actual phenomena they encounter. They will recognize the role of language in general philosophical methodology and connect these conceptual tools with other fields of their study.

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Po zaključku tega predmeta bo študent sposoben: ● Prepoznati osnovne dileme v filozofiji jezika – zakaj je jezik izziv za filozofsko razmišljanje? ● S pomočjo logično-semantičnih in pragmatičnih orodij analizirati tako	On completion of this course the student will be able to: ● Recognize basic dilemmas in philosophy of language – why is language the source of philosophical inquiries? ● Analyse, with the help of logical, semantical and pragmatic tools both, everyday

vsakdanje jezikovne »zagate« kot velika filozofska vprašanja (jezik/misel/svet) ● Razviti kompetence za samostojno razmišljanje o vprašnjih jezika.	conundrums and big questions (langugae/thought/reality). ● Develop, also on the basis of historical knowledge, competences for thinking about the questions of language.
Po uspešno opravljenem modulu naj bi bili študenti zmožni: ● Razlikovati osnovne pojme in teoretske pristope v filozofiji jezik. ● Interpretirati nekatera klasična dela s področja filozofije jezika. ● Opredeliti glavne probleme v sodobni filozofiji jezika. ● Uporabiti pojmovna orodja filozofije jezika v analizi različnih področij.	On successful completion of this module, students should be able to: ● Distinguish basic concepts and theoretical positions in philosophy of language. ● Interpret some classical writings of some of the major philosophers. ● Identify central problems in contemporary philosophy of language. ● Develop alertness to issues of language

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
● Predavanja ● Vaje	● Lectures ● Group seminars

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
• Pisni izpit	**60 %**	• Written exam
• Ustna predstavitev	**30 %**	• Oral presentation
• Sodelovanje pri pedagoškem procesu	**10 %**	• In-class participation

Reference nosilca / Lecturer's references:

ŠUSTER, Danilo. 2023. Modalni katapulti: uvod v filozofsko logiko. 1. izd. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba [COBISS.SI-ID 152613635]

ŠUSTER, Danilo. 2022. »A mid-blue logic.« V: BERČIĆ, Boran (ur.), GOLUBOVIĆ, Aleksandra (ur.), TROBOK, Majda (ur.). Human rationality : Festschrift for Nenad Smokrović. Rijeka: Faculty of Humanities and Social Sciences. Str. 211-228 [COBISS.SI-ID 136858115]

ŠUSTER, Danilo. 2021. »Logika in vsebina.« V: MALEC, Maja (ur.), MARKIČ, Olga (ur.). Misli svetlobe in senc : razprave o filozofskem delu Marka Uršiča. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete. Str. 141-160 [COBISS.SI-ID 61081603]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Socialna in politična filozofija
Course title:	Social and political philosophy

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		3.	5.
Philosophy		3rd	5th

Vrsta predmeta / Course type	Obvezni/Compulsory
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Sem. vaje** **Tutorial**	**Lab. vaje** **Laboratory work**	**Teren. vaje** **Field work**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
40	**10**	**15**			**85**	**5**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Friderik Klampfer

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	Slovenski/Slovene
	Vaje / Tutorial:	

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Jih ni.	None.

Vsebina:	**Content (Syllabus outline):**
• Posameznik in (politična) skupnost. Vrste in značaj človeških skupnosti in/ali kolektivnih identitet. Politični liberalizem in konzervativizem.	• Individual and (political) community. Nature and types of communities and/or collective identities. Political liberalism and conservatism.

- Družbeni ideali: pravičnost, enakost, osebna in politična svoboda, demokracija, mir.
- Politični ideali: strpnost, participacija, avtonomnost, tradicija.
- Normativni vidiki prevladujočih družbenih ustanov in praks (vzgoje, izobraževalnega sistema, družine, zakonske zveze, nacionalne države, prava, kaznovalnega sistema, vojske, zasebne lastnine, najemnega dela, delitve dela).
- Kritike tradicionalnih družbenih ustanov: anarhizem, marksizem, feminizem, globinska ekologija,…

- Soci(et)al ideals: justice, equality, personal and political freedom, democracy, peace.
- Political ideals: tolerance, participation, autonomy, tradition.
- Normative aspects of prevalent social institutions and practices: upbringing, education, family, marriage, national state, law and penal system, army, private property, paid work, division of labour,…
- Challenges to traditional social institutions and practices: anarchism, marxism, feminism, deep ecology,...

Temeljni literatura in viri / Readings:

Izbrana poglavja iz:
Platon: Država, Ljubljana: KUD Logos, 2009.
Aristotel: *Politika*, Ljubljana: GV Založba, 2010.
John Locke: *Dve razpravi o oblasti*, Ljubljana: Krtina, 2010.
Jean-Jacques Rousseau: *Družbena pogodba*. Razprava o izvoru in temeljih neenakosti med ljudmi, Ljubljana: Krtina, 2017.
J. Rawls: Pravičnost kot poštenost : reformulacija, Ljubljana: Krtina, 2011.
Will Kymlicka: *Sodobna politična filozofija*, Ljubljana: Krtina, 2005.
D. Miller: Politična filozofija : zelo kratek uvod. Ljubljana: Krtina, 2007,
David Estlund (ur.): *The Oxford Handbook of Political Philosophy*, New York: Oxford University Press, 2012.

Cilji in kompetence:

Cilj predmeta je usposobiti študent(k)e za kritično in sistematično razmišljanje o genezi, naravi in zakonitostih specifičnih družbenih ustanov, tradicij in konvencij (družina, vzgoja, šola, etnična in kulturna skupina, država, oblast, zakon, norme, vrednote,…), da bi lahko bolje ocenili njihovo legitimnost z vidika osrednjih družbenih vrednot in idealov: pravičnosti, svobode, avtonomije, enakosti, dostojanstva, solidarnosti, strpnosti.

Objectives and competences:

The aim of the course is to help students reflect, in a critical and systematic way, on the genesis, the nature and the logic of various social institutions, traditions and conventions (family, upbringing, school, ethnic and cultural belonging, state, authority, law, norms, values), as well as assess their legitimacy from the point of view of some of our central social values and ideals: justice, freedom, autonomy, equality, dignity, solidarity, tolerance.

Predvideni študijski rezultati:

Intended learning outcomes:

Znanje in razumevanje:	Knowledge and Understanding:
● Poznavanje miselnih podlag in širšega zgodovinskega konteksta družbenih teorij, njihovih podmen in implikacij; ● analiza in osmislitev lastnega družbenega izkustva; ● poznavanje sodobnih družbenih problemov ter prednosti in slabosti njihovih najbolj filozofsko priljubljenih rešitev; ● obvladovanje temeljnih družbenih pojmov in teorij; ● globje razumevanje izvora in značaja različnih družbenih ustanov in praks kot pogoj za oceno njihove legitimnosti; ● poznavanje vplivnih modernih kritik tradicionalnih družbenih ustanov in praks.	● knowledge of intellectual origins and the historical context of social theories, their hidden assumptions and wider implications; ● analysis and understanding of one's own social experience; ● knowledge of contemporary social problems and the advantages and disadvantages of their most philosophically popular remedies; ● mastery of basic social concepts and theories ● insight into the contingent nature of most social institutions and practices as a pre-condition for their proper normative assessment; ● familiarity with influential modern critiques of traditional social institutions and practices.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
● Predavanja; ● Reševanje problemov ● Delo z besedilom ● Razgovor	● Lectures ● Problem-solving ● Text-work ● Discussion

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
- Pisni izpit	50%	Written exam
- Ustna predstavitev	20%	Oral presentation
- Sprotne naloge	20%	Coursework
- Sodelovanje pri pedagoškem procesu	10%	In-class participation
-		

Reference nosilca / Lecturer's references:

KLAMPFER, Friderik. Etične in politične dileme programiranja samovoznih avtomobilov za odločanje o neizogibni škodi. V: BREGANT, Janez (ur.), ABERŠEK, Boris (ur.), BORSTNER, Bojan (ur.). Sodobne perspektive družbe : umetna inteligenca na stičišču znanosti. 1. izd. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. Str. 121-148, ilustr. ISBN 978-961-286-676-1. DOI: 10.18690/um.ff.11.2022.6. [COBISS.SI-ID 166320131]

KLAMPFER, Friderik. Terorizmi in (drugi) ekstremizmi. *Analiza : časopis za kritično misel*. [Tiskana izd.]. 2024, letn. 28, št. 1, str. 3-50. ISSN 1408-2969. https://journals.um.si/index.php/analiza/article/view/4895/3227, DOI: 10.18690/analiza.28.1.3-50.2024. [COBISS.SI-ID 224754947]
KLAMPFER, Friderik. Domoljubje in državljansko 'prijateljstvo'. Ars & Humanitas. let. XIX, št. 1 (2025) (v tisku)

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Zgodovina filozofije III
Course title:	History of Philosophy III

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		3.	6.
Philosophy		3rd	6st

Vrsta predmeta / Course type	Obvezni/Compulsory
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
40	**10**	**15**			**85**	**5**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Dr. Nenad Miščević

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	**Slovensko / Slovene**
	Vaje / Tutorial:	

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Jih ni.	None.

Vsebina:	**Content (Syllabus outline):**
● Splošni in kronološki pregled razvoja sodobne filozofije, prikaz predhodnih in dejanskih smeri. ● Fenomenologija: poskus definiranja in prikaz poglavitnih problemov, vprašanja fenomenološke redukcije, filozofije kot stroge znanosti, fenomenov, intencionalnosti, intencionalnih korelatov, čistih doživljajev, bistvogledja itd. ● Pragmatizem: Peirce kot začetnik pragmatizma-pragmaticizma, James in preinterpretacija Peircevega pragmaticizma, Dewey in vrhunec pragmatizma, Lewis in stapljanje pragmatizma z logičnim pozitivizmom, enačenje resnice in koristi. ● Logični pozitivizem: dunajski krog, pomen logike, kritika metafizike, protokolni stavki. ● Ekistencializem: eksistenca, zgodovina in transcendenca, problem angažiranosti in resignacije, eksistenca in rezistenca, razmerje med filozofijo in znanostjo, eksistenca in eksistencialije, metafizika in kriza evropske filozofije, Heideggerjevo mišljenje biti, eksistencializem in personalizem. ● Strukturalizem**:** kritika individualizma in subjektivizma, pojmi strukture, sistema, sinhronije, diahronije, struktura, znanost in zgodovina, semantika in semiologija, Lévi-Straussova strukturalna antropologija, Derridajeva gramatologija, Lacanova teoretska psihoanaliza, Foucaultova teorija diskurza. ● Sodobna analitična filozofija: filozofija običajnega jezika, obnovitev zanimanja za tradicionalne ‚metafizične' teme (duh-telo, svoboda, modalnost, resnica, vednost), oživitev politične in moralne filozofije, kritični premisleki o filozofski metodi (eksperimentalna filozofija in metafilozofija)	● General and chronological overview of contemporary philosophy, a survey of historic roots and current development. ● Phenomenology: definition and survey of the principal problems, notions of phenomenological reduction, philosophy as a strict science, phenomena, intentionality, intentional correlates, pure sensation, essence-viewing. ● Pragmatism: Peirce as the pioneer of pragmatism-pragmaticism, James and reinterpretation of Peirce's pragmaticism, Dewey and the eclipse of pragmatic movement, Lewis and the fusion of pragmatism and logical positivism, identification of truth and utility. ● Logical positivism: Vienna circle, the importance of logics, criticism on methaphysics, protocol sentences. ● Existentialism**:** notions of existence, history and transcendence, the problem of engagement and resignation, existence and resistence, the relation between philosophy and science, existence and existentialities, metaphysics and the crisis of European philosophy, Heidegger's thinking of the being; existentialism and personalism. ● Structuralism: critique of individualism and subjectivism, notions of structure, system, sinchronia, diachronia, structure, science and history, semantics and semiology, Lévi-Strauss's structural anthropology, Derrida's grammatology, Lacan's theoretical psychoanalysis, Foucault's discourse analysis. ● Contemporary analytical philosophy: ordinary language philosophy, resurgence of interest in traditional 'metaphysical' issues (mind-body, freedom, modality, truth, knowledge), revival of political and moral philosophy, critical reflection on methods of

	philosophy (experimental philosophy and metaphilosophy)

Temeljni literatura in viri / Readings:

- Husserl, E. (1975). *Kartezijanske meditacije.* Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Heidegger, M. (1997). *Bit in čas.* Ljubljana: Slovenska matica.
- Peirce, C.S. (2004). *Izbrani spisi o teoriji znaka in pomena ter pragmatizmu*, Ljubljana: Krtina.
- Wittgenstein, L. (1976), *Logično-filozofski traktat*, Ljubljana: Mladinska knjiga.
- Sartre, J. P. (1981). *Izbrana dela.* Ljubljana: Cankarjeva založba.
- Kripke, S. (1990). *Imenovanje in nujnost.* Ljubljana: Krtina.

Cilji in kompetence:	**Objectives and competences:**
Cilj predmeta je, da v obliki izbranih tem in razprav seznani študent/ke s poglavitnimi problemi, smermi in osebnostmi v razvoju sodobne filozofije 20. stoletja. Posebna pozornost je namenjena prizadevanjem filozofije po ohranitvi samostojnega statusa v razmerju do znanosti, ter umestitvi filozofskih razmišljanj znotraj burne intelektualne zgodovine prejšnjega stoletja. Študenti/ke spoznajo oblike, domet in meje filozofske samo-refleksije.	The aim of this course is to introduce students to general problems, currents and personalities in contemporary philosophy, through the study of selected topics and arguments. It explores how philosophy struggled to preserve its autonomous status in relation to science and situates it within a broader picture of the 20th century intellectual history. And it offers students an insight into forms, scope and limits of philosophical self-reflection.

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Znanje in razumevanje: Po zaključku tega predmeta bo študent ● Poznal mejnike v razvoju filozofije 20. stoletja, njene poglavitne predstavnike in osrednje razprave, ● razumel poglavitne dileme, probleme in rešitve, ● obvladal osnovni pojmovni repertoar, ● razumel notranjo logiko in morebitne zakonitosti v razvoju filozofije.	Knowledge and understanding: On completion of this course the student will ● be acquainted with historic roots and current trends in the 20th century's philosophy, its main representatives and issues, ● understand main issues, debates and discussions, ● master basic vocabulary and concepts, ● gain an insight into the internal logic and regularities in the development of philosophical themes and strands.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
● Uvodna predavanja, ● vodenje in usmerjanje razprave, ● komentarji referatov v ustni obliki, pisanje in razlaga navodil za seminarsko delo, povezovanje informacijskih in problemskih vidikov.	● Introductory lectures, ● Debating issues, ● Presenting student papers, providing information and questionning claims and evidence for them.

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
● ustna predstavitev, ● sodelovanje pri pedagoškem procesu ● seminarska naloga	**20 %** **10 %** **70 %**	● oral presentation ● in-class participation ● Seminar paper

Reference nosilca / Lecturer's references:

MIŠČEVIĆ, Nenad. 2022. *Thought experiments*. Cham: Springer. [COBISS.SI-ID 100605187]

MIŠČEVIĆ, Nenad. 2022. »Intolerance and populism.« V: SARDOČ, Mitja (ur.). The Palgrave handbook of toleration. Cham: Palgrave Macmillan, Springer Nature, Zv. 2, str. 653-672. Reference [COBISS.SI-ID 96161795]

MIŠČEVIĆ, Nenad. Trapp's trap : classical nationalism versus bounded rationality. Danish yearbook of philosophy. 2022, vol. 55, no. 2, str. 154-172. ISSN 2468-9300. DOI: 10.1163/24689300-bja10027. [COBISS.SI-ID 198478339]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Filozofija znanosti
Course title:	Philosophy of Science

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		**3.**	**6.**
Philosophy		**3rd**	**6st**

Vrsta predmeta / Course type	Obvezni/Compulsory
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
25	**10**	**15**			**70**	**4**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Danilo Šuster

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	**Slovensko / Slovene**
	Vaje / Tutorial:	

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Pogoji za vključitev v delo: Pogojev ni. Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti: Pozitivno ocenjen seminar je pogoj za pristop k ustnemu izpitu.	**Prerequisits for acceding the course:** None. Conditions for prerequisits: Passing grade of the seminar is required for taking the exam.

Vsebina:	**Content (Syllabus outline):**
• Vprašanja znanstvene metode: logični empiristi, Popper, Kuhn • Oblike znanstvene pojasnitve in poti do znanstvenega spoznanja: indukcija, dedukcija, hipoteze, eksperimenti, kontekst odkritja in kontekst utemeljevanja, potrditev in ovržba. • Vloga znanstvenih zakonov: osnovne značilnosti zakonov, zakoni narave in drugi zakoni. • Zgradba znanstvenih teorij: teorije in modeli, teoretično in empirično v znanostih, vsebina in formulacija teorije, odnos med teorijo in realnostjo, spreminjanje in dopolnjevanje znanstvenih teorij. • Znanstveni (anti)realizem	• The problem of scientific method: logical empiricism, Popper , Kuhn • Forms of scientific explanation and ways leading to scientific discoveries: induction, deduction, hypotheses, experiments, confirmation and rejection. • The role of scientific laws: basic features of laws, laws of nature and other laws. • Structure of scientific theories: theories and models, theoretical and empirical in science, content and formulation of theories, relation between theories and reality, changing and complementing scientific theories. • Scientific (anti)realism

Temeljni literatura in viri / Readings:

Bird, A., & Ladyman, J. (2013). *Arguing about science*. Routledge.

Godfrey-Smith, P. (2021). *Theory and reality: an introduction to the philosophy of science* (2nd ed., str. XV, 395). The University of Chicago Press.

Okasha, S. (2008). *Filozofija znanosti: zelo kratek uvod* (Let. 7, str. 162). Krtina.

Ule, A. (1992). *Sodobne teorije znanosti* (1. natis, Let. 5, str. 292). Znanstveno in publicistično središče.

Cilji in kompetence:	**Objectives and competences:**
Cilj predmeta je razumevanje vprašanj znanstvene metode in filozofskih problemov sodobnih znanosti (naravoslovnih in družboslovnih). Študen(tka) bo sposobna kritičnega in reflektiranega odnosa do znanosti.	The objective of this course is to enable the students to understand the core issues of the scientific method and main problems of the philosophy of science (natural and social). Students will be able to critically reflect the role of science.

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Znanje in razumevanje: Po zaključku tega predmeta bo študent sposoben: • Znanje in razumevanje: prepoznati filozofska vprašanja v različnih vrstah razprav, jasno in z občutkom predstaviti različno stara besedila različnih tradicij, natančno izraziti misli pri analizi in oblikovanju zapletenih ter spornih problemov. • Uporaba in analiza: analizirati in razvijati zdrave argumente ter prepoznati v	Knowledge and understanding: On completion of this course the student will be able to: • Knowledge and understanding: identify underlying issues in all kinds of debates, sensitively interpret texts drawn from a variety of ages and traditions, express and formulate complex and controversial problems precisely. • Use and analysis: analyse and construct sound arguments and recognise logical fallacies, methodological errors, rhetorical devices or

njih logične zmote, metodološke napake, metaforične trditve ali nepotrjene ljudske modrosti, izmišljati ali odkrivati primere v podporo ali zoper neko stališče in razlikovati med tistimi, ki so relevantni, in tistimi, ki niso. Sinteza in vrednotenje: kritično preučevati in samostojno oblikovati najboljše argumente za različna stališča ter iskati njihove najšibkejše korake, strpno in odprto vrednotiti poglede in argumente drugih, konceptualizirati lastno filozofsko dejavnost. Prenesljive/ključne spretnosti in drugi atributi: • Spretnosti komuniciranja: ustno izražanje pri ustnem izpitu, pisno izražanje pri pisanju kolokvijev, pisno izražanje pri pisanju seminarja, pisno izražanje pri opravljanju domačih nalog, ustno izražanje pri sodelovanju v razpravi, nastop. • Uporaba informacijske tehnologije: iskanje informacij na svetovnem spletu. • Reševanje problemov: znanstveno-filozofski problemi.	unexamined conventional wisdom, invent or discover cases to support or challenge a position, and distinguish those that are relevant from those that are not. Synthesis and evaluation: critically examine and independently formulate the best arguments for variety of positions and look for their weakest parts, evaluate views and arguments of others tolerantly and openly, conceptualize her own philosophical activity. Transferable/Key Skills and other attributes: • Communication skills: oral expression at oral exam, writing expression at completing colloquiums, writing expression at making a seminar, writing expression at doing house works, oral expression at collaborating in a discussion, presentation. • Use of information technology: search for information on the internet. Problem solving: scientific-philosophical problems.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
• Predavanja • Seminar z razpravo	• Lectures • Seminar and discussion

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
• Pisni izpit • Ustna predstavitev • Sodelovanje pri pedagoškem procesu	**60** **20** **20**	• Written exam • Oral presentation • In-class participation

Reference nosilca / Lecturer's references:

ŠUSTER, Danilo. 2023. Modalni katapulti : uvod v filozofsko logiko. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba [COBISS.SI-ID 152613635]

ŠUSTER, Danilo. 2022. »A mid-blue logic.« V: BERČIĆ, Boran (ur.), GOLUBOVIĆ, Aleksandra (ur.), TROBOK, Majda (ur.). Human rationality : Festschrift for Nenad Smokrović. Rijeka: Faculty of Humanities and Social Sciences, str. 211-228. [COBISS.SI-ID 136858115]

ŠUSTER, Danilo. 2021. Chrysippus, cylinder, causation and compatibilism. V: VEZJAK, Boris (ur.). Philosophical imagination : thought experiments and arguments in antiquity. Newcastle-upon-Tyne: Cambridge Scholars Publishing, Str. 65-82 [COBISS.SI-ID 69095939]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	**Filozofija duha**
Course title:	**Philosophy of Mind**

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Filozofija		**3.**	**6.**
Philosophy		**3rd**	**6st**

Vrsta predmeta / Course type	Obvezni/Compulsory
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Vaje Tutorial	Klinične vaje work	Druge oblike študija	Samost. delo Individ. work	ECTS
	20	**5**			**65**	**3**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Janez Bregant

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	**Slovensko / Slovene**
	Vaje / Tutorial:	

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Jih ni.	None.

Vsebina:

- Metafizika duha: problem duha in telesa (kakšna je relacija med mentalnimi in fizičnimi stanji), problem mentalne vzročnosti (ali mentalni dogodki lahko povzročajo fizične).
- Epistemologija duha: ali imajo tudi drugi duha, ali je njihov duh podoben našemu, ali imamo sposobnost notranjega opazovanja naših mentalnih pojavov, kaj pomeni imeti privilegiran dostop do vsebine mentalnih pojavov.
- Mentalni pojavi: intencionalna stanja, fenomenalna stanja, problem intencionalnosti, problem takšnosti.

Content (Syllabus outline):

- Metaphysics of mind: the mind-body problem (what is a relation between mental and physical states), the problem of mental causation (are mental events causally efficacious).
- Epistemology of mind: do others also have minds, are these minds similar to ours, do we have some special capacity of internal observation of our mental states, what is to have the privileged access to contents of our minds.
- Mental phenomena: intentional states, phenomenal states, the problem of intentionality, the problem of qualia.

Temeljni literatura in viri / Readings:

Chalmers, D. (1996). The Conscious Mind. Oxford: Oxford University Press.
Miščević, N., Markič, O. (1998). Fizično in psihično. Šentilj: Aristej.
Bregant, J. (2004). Misel kot vzrok. Maribor: Pedagoška fakulteta.
Bregant, J., Markič, O. (ur.) (2007). Narava mentalnih pojavov: klasični analitični teksti. Šentilj: Aristej.
Kim, J. (2018). Philosophy of Mind (3rd ed.). New York: Routledge

Cilji in kompetence:

Cilj predmeta je razvijati filozofske kompetence in argumentativne sposobnosti s pomočjo razumevanja problemov duha in telesa ter razpravljanja o njihovih rešitvah, ki temelji na kritičnem ocenjevanju predlaganih odgovorov in iskanju samostojnih ter izvirnih rešitev.

Objectives and competences:

The objective of this course is to evolve philosophical competence and argumentative capacities by understanding problems of mind and body and by discussing their solutions based on a critical evaluation of proposed answers and on a search for autonomous and original solutions.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:
Po zaključku tega predmeta bo študent sposoben:

- prepoznati filozofska vprašanja v različnih vrstah razprav, jasno in z občutkom predstaviti različno stara besedila različnih tradicij, natančno izraziti misli pri analizi in oblikovanju zapletenih ter spornih problemov.

Intended learning outcomes:

Knowledge and Understanding:
On completion of this course the student will be able to:

- identify underlying issues in all kinds of debates, sensitively interpret texts drawn from a variety of ages and traditions, express and formulate complex and controversial problems precisely.

● analizirati in razvijati zdrave argumente ter prepoznati v njih logične zmote, metodološke napake, metaforične trditve ali nepotrjene ljudske modrosti, izmišljati ali odkrivati primere v podporo ali zoper neko stališče in razlikovati med tistimi, ki so relevantni, in tistimi, ki niso. ● kritično preučevati in samostojno oblikovati najboljše argumente za različna stališča ter iskati njihove najšibkejše korake, strpno in odprto vrednotiti poglede in argumente drugih, konceptualizirati lastno filozofsko dejavnost.	● analyse and construct sound arguments and recognise logical fallacies, methodological errors, rhetorical devices or unexamined conventional wisdom, invent or discover cases to support or challenge a position, and distinguish those that are relevant from those that are not. ● critically examine and independently formulate the best arguments for variety of positions and look for their weakest parts, evaluate views and arguments of others tolerantly and openly, conceptualize her own philosophical activity.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
● Predavanje; ● Reševanje problemov; ● Delo z besedilom; ● Razgovor.	● Lecture; ● Problem-solving; ● Text work; ● Discussion.

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
● Kolokvij; ● Seminarska naloga.	50% 50%	● Midterm exam. ● Seminar paper.

Reference nosilca / Lecturer's references:

11. LIPUŠ, Alen, BREGANT, Janez. Illusionism: an argument for its incoherence. *Acta analytica*. [Online ed.]. Sep. 2022, vol. 37, no. 3, str. 341-352. ISSN 1874-6349. https://link.springer.com/article/10.1007/s12136-021-00483-z, DOI: 10.1007/s12136-021-00483-z. [COBISS.SI-ID 72557315], [SNIP, WoS, Scopus do 16. 1. 2024: št. citatov (TC): 1, čistih citatov (CI): 1, čistih citatov na avtorja (CIAu): 0.50]

2. TODOROVIĆ, Tadej, BREGANT, Janez. Special sciences : still not reducible after all these years. V: STRLE, Toma (ur.), ČERNE, Jaša (ur.), MARKIČ, Olga (ur.). *Kognitivna znanost = Cognitive Science : 8. oktober 2020, 8 October, 2020, Ljubljana, Slovenia : Informacijska družba - IS 2020 = Information Society - IS 2020 : zbornik 23. mednarodne multikonference = proceedings of the 23rd international multiconference : zvezek B = volume B*. Ljubljana: Institut "Jožef Stefan", 2020. Str.

68-71. Informacijska družba. ISBN 978-961-264-190-0, ISBN 978-961-264-191-7. ISSN 2630-371X. http://library.ijs.si/Stacks/Proceedings/InformationSociety/2020/IS2020_Volume_B%20-%20Kognitivna%20znanost.pdf. [COBISS.SI-ID 36363779]
3. BREGANT, Janez. Od Descartesa do Alexe : filozofski pogled na razvoj umetne inteligence. V: BREGANT, Janez (ur.), ABERŠEK, Boris (ur.), BORSTNER, Bojan (ur.). *Sodobne perspektive družbe : umetna inteligenca na stičišču znanosti*. 1. izd. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. Str. 15-43. ISBN 978-961-286-676-1. https://press.um.si/index.php/ump/catalog/view/737/1012/2730-1, DOI: 10.18690/um.ff.11.2022.1. [COBISS.SI-ID 136252675]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Diplomska seminarska naloga
Course title:	Seminar work on diploma

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		**3.**	**6.**
Philosophy		**3rd**	**6st**

Vrsta predmeta / Course type	Obvezni/Compulsory
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Sem. vaje** **Tutorial**	**Lab. vaje** **Laboratory work**	**Teren. vaje** **Field work**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
	15				**75**	**3**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Boris Vezjak

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	slovenski / Slovene
	Vaje / Tutorial:	

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Jih ni. **Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:** Pozitivna ocena pri predstavitvi osnutka zaključnega dela je pogoj za pristop k zagovoru zaključnega dela.	None. **Conditions for prerequisits:** Passing grade of the presentation of the outline of diploma's thesis is required before its defence.

Vsebina:

Študent izbere temo, ki jo želi obravnavati kot diplomski seminar pri študiju filozofije. Namen tega predmeta je v predstavitvi njegovega dela v razredu in v napotitvi študenta na izboljšave.

Mentorstvo prevzame visokošolski učitelj, ki je habilitiran za področje (predmet), pri katerem želi študent opravljati diplomski seminar.

Diplomska seminarska naloga je zasnovana po kriterijih znanstveno-raziskovalne zgodovinske metode (opremljena mora biti z ustreznim znanstvenim aparatom, kritično metodo, temeljiti mora na relevantni literaturi, ki mora biti navedena na koncu dela).

Content (Syllabus outline):

Student selects a theme which he wants to prepare for his diploma seminar from philosophy. The aim of the course is to present his work in the classroom and to get instructions on how to improve it.

Counselling is assumed by higher education teacher, who is qualified for the subject in which student wants to do his diploma thesis.

Diploma seminar is designed according to criteria of the scientific and research historical method (it has to have a proper scientific apparatus, critical method, it must be based on relevant literature, which must be stated at the end of the work).

Temeljni literatura in viri / Readings:

Čagran, B., & Pšunder, M. (2003). *Priročnik za izdelavo diplomskega dela* (str. V, 49 , 7 f. pril.). Pedagoška fakulteta.

Eco, U. (2003). *Kako napišemo diplomsko nalogo: [esej]* (str. 266). Vale-Novak.

Cilji in kompetence:

Študent/ka:

- zna opredeliti raziskovalni problem,
- poiskati ustrezno literaturo,
- izpeljati ustrezne raziskovalne postopke,
- interpretirati dobljene podatke
- zna skladno s vsakokratnim pravilnikom o diplomiranju oblikovati diplomsko delo.

Objectives and competences:

Student:

- is able to define research problem,
- is able to find appropriate literature,
- is able to use appropriate scientific sources,
- can use empirical pedagogical research methods, and ways of collecting and analysing the data,
- is able to prepare diploma based on prescriptive normatives for writing.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:

- predpisov, povezanih z zaključkom študija;
- okoliščin, ki opredeljujejo izbor; raziskovalnega problema in ustrezne metodologije;
- znanstvenega aparata.

Intended learning outcomes:

Knowledge and understanding:

- of regulations, connected with the finishing studies;
- of circumstances defining the choice of research;
- problem and the appropriate methodology of scientific apparatus

Prenesljive/ključne spretnosti in drugi atributi:	Transferable/Key Skills and other attributes:
• Usposobljenost za raziskovalno delo in pisanje raziskovalnih poročil.	Qualification for research work and writing of research reports.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
Problemska metoda. Individualno delo.	Problem-based approach. Individual work.

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
• ustna predstavitev • sodelovanje pri pedagoškem procesu	**70** **30**	oral presentation In-class participation

Reference nosilca / Lecturer's references:

VEZJAK, Boris. Philosophy, hidden in slogans : the case of relaxedness of Slovenian educational system. *Policy futures in education*. 2023, vol. 21, issue 7, str. 790-799. [COBISS.SI-ID 156462851]

VEZJAK, Boris. Thought experimenting, hypothetical thinking and imagination : some remarks on presocratic and platonic reasoning. V: VEZJAK, Boris (ur.). *Philosophical imagination : thought experiments and arguments in antiquity*. Newcastle-upon-Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2021. [COBISS.SI-ID 69143811]

VEZJAK, Boris. Sokratska etika, kultura brezsramnosti in odnos do drugega. V: LAMBERGER KHATIB, Maja (ur.). *Sožitje med kulturami : poti do medkulturnega dialoga V : [monografija znanstvenih člankov z recenzijami]*. Maribor: Center za medkulturno sodelovanje z državami Azije, Afrike in Latinske Amerike, Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru: Pivec, 2023. Str. 9-24, ilustr. ISBN 978-961-7204-12-4. [COBISS.SI-ID 188790531]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Problem svobode
Course title:	The Problem of Freedom

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		**3**	**5.**
Philosophy		**3rd**	**5th**

Vrsta predmeta / Course type	Izbirni / Elective
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
	20	**10**			**60**	**3**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Danilo Šuster

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	**Slovensko / Slovene**
	Vaje / Tutorial:	

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Pogoji za vključitev v delo: Pogojev ni. Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti: Pozitivno ocenjen esej je pogoj za pristop k ustnemu izpitu.	**Prerequisits for acceding the course:** None. Conditions for prerequisits: Passing grade of the essay is required for taking the oral exam.

Vsebina:	**Content (Syllabus outline):**

• Pojem svobode (politična, negativna, osebna, metafizična …) in determinizma. • Problem svobode in stališča. • Fatalizem. • Klasični in sodobni kompatibilizem: svoboda dejanj, negativna svoboda, svoboda spontanosti, pogojna svoboda. • Razprava o kompatibilizmu: problemi pogojne analize sposobnosti drugačnega ravnanja, problem nastanka svobodne volje, načelo alternativ, argument iz posledic. • Moralna odgovornost, moralna sreča in alternative. • Inkompatibilizem: trdi determinizem, trdi inkompatibilizem, skepticizem. • Vzročnost in nujnost. • Libertarci: enostavni indeterminizem, vzročnost dejavnika, indeterministična vzročnost. • Kant o svobodi.	• Concepts of freedom (political, negative, personal, metaphysical ..) and determinism. • The problem of freedom and positions. • Fatalism. • Classical and contemporary compatibilism: freedom of action, negative freedom, hypothetical abilities. • Discussion on compatibilism: problems of conditional analysis, problem of source, principle of alternative possibilities, the consequence argument. • Moral responsibility, moral luck and alternatives. • Incompatibilism: hard determinism, hard incompatibilism, scepticism. • Causation and necessity. • Libertarians: simple indeterminism, agent causation, indeterministic causation. • Kant on freedom of will.

Temeljni literatura in viri / Readings:

- Campbell, J. K. (ur.) (2023). *A companion to free will* (str. XVI, 508). (2023). Wiley Blackwell.
- Pendergraft, G. (2023). *Free will and human agency: 50 puzzles, paradoxes, and thought experiments* (str. X, 264). Routledge.
- Šuster, D. (ur.). (2007). O svobodni volji: od Leibniza do Libeta (Let. 8, str. 324). (2007). Aristej.

Cilji in kompetence:	**Objectives and competences:**
Cilj predmeta je dati znanje o problemu svobode, klasičnem problemu metafizike ter seznaniti s sodobnimi smermi njegovega reševanja	The objective of this course is to acquaint students with the problem of freedom, the classical problem of metaphysics, and give knowledge about contemporary positions with regard to this problem.

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Znanje in razumevanje: Po zaključku tega predmeta bo študent sposoben • razumeti enega od velikih filozofskih problemov – problema svobode in razložiti osnovna stališča glede tega problema, • opredeliti in analizirati enega od velikih filozofskih problemov – problem svobode in razložiti osnovna stališča glede tega problema,	Knowledge and understanding: On completion of this course the student will be able to • understand one of the main philosophical problem – the problem of freedom and recognise and explain basic positions with respect to the problem of freedom and determinism, • Identify and analyse one of the main philosophical problems – the problem of

• ovrednotiti slabosti posameznih rešitev in zavzeti lastno stališče do klasičnega filozofskega problema, • uporabiti znanje v soočenjih z izzivi svobode in moralne odgovornosti v vsakdanjem življenju in razviti občutljivost za različna mnenja in prakse. Prenosljive/ključne spretnosti in drugi atributi: • Spretnosti komuniciranja: pisno izražanje v seminarskem delu, ustno izražanje pri seminarskem nastopu in ustnem izpitu. • Reševanje problemov: pojmovna analiza in argumentativni pristop k "velikemu" filozofskemu problemu v trikotniku "Oseba-svoboda-moralna odgovornost".	freedom and recognise and explain basic positions with respect to the problem of freedom and determinism, • assess weak points of the solutions proposed and select her/his own view, • be ready to engage with the concerns of ordinary life, examining characteristic problems of freedom and moral responsibility whilst being sensitive to a variety of opinions, practices and ways of life. Transferable/Key skills and other attributes: • Communication skills: writing and presenting a philosophical essay, oral skills of expression (examination). • Problem solving: conceptual analysis and argumentative approach to a deep philosophical problem in the triangle "Person-freedom-moral responsibility".

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
• Predavanja • Seminar z razpravo	• Lectures • Seminar and discussion

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
• Pisni izpit • Ustna predstavitev • Sodelovanje pri pedagoškem procesu	**60** **30** **10**	• Written exam • Oral presentation • In-class participation

Reference nosilca / Lecturer's references:

ŠUSTER, Danilo. 2023. Modalni katapulti : uvod v filozofsko logiko. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba [COBISS.SI-ID 152613635]

ŠUSTER, Danilo.2021. »Arguing about free will : Lewis and the consequence argument.« Croatian journal of philosophy. 2021, vol. 21, no. 63, str. 375-403 [COBISS.SI-ID 91994371]

ŠUSTER, Danilo. 2021. »Chrysippus, cylinder, causation and compatibilism.« V: VEZJAK, Boris (ur.). Philosophical imagination : thought experiments and arguments in antiquity. Newcastle-upon-Tyne: Cambridge Scholars Publishing, atr. 65-82 [COBISS.SI-ID 69095939]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Etika življenja in smrti
Course title:	Moral issues in life and death

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		2.	**4.**
Philosophy		2nd	**4th**

Vrsta predmeta / Course type	Izbirni/Elective
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Sem. vaje** **Tutorial**	**Lab. vaje** **Laboratory work**	**Teren. vaje** **Field work**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
	20	10			60	3

Nosilec predmeta / Lecturer:	Friderik Klampfer

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	Slovenski/Slovene
	Vaje / Tutorial:	

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Jih ni.	None.

Vsebina:

- vrednost življenja in zlo smrti - pregled različnih pojmovanj
- načelo svetosti in nedotakljivosti življenja. Kritike.
- načelo kakovosti življenja. Kritike.
- ubijanje in puščanje umreti.
- moralne dolžnosti v zvezi z ustvarjanjem in ohranjanjem človeških življenj. Moralne dileme spočenjanja: zunajtelesna oploditev, nadomestno materinstvo, kloniranje,...
- pravica do reproduktivne svobode - utemeljitev in implikacije.
- kontracepcija in druge metode načrtovanja rojstev.
- nekatere moralne dileme sodobne medicine: splav, pomoč pri samomoru, evtanazija, sodelovanje pri izvrševanju smrtnih kazni, poskusi na zarodkih, terapevtsko kloniranje, vzreja živali za prehrano, presajanje in prodaja organov in tkiv, prenatalna diagnostika, genska tehnologija.

Content (Syllabus outline):

- the value of life and the evil of death – a survey of competing accounts
- the principle of sanctity and inviolability of human life; critiques.
- the principle of the quality of life; critiques.
- killing and letting die
- moral obligations regarding creation and preservation of human life. Moral issues in conception: in vitro fertilization, surrogate motherhood, cloning,…
- the right of reproductive freedom – its grounds and implications.
- contraception and other methods of birth control.
- some controversial moral issues: abortion, assisted suicide, euthanasia, assistance in capital punishment, experiments on human embrios, therapeutic cloning, raising animals for food, transplantation and sale of human organs and tissues, prenatal diagnostics, genetic technology

Temeljni literatura in viri / Readings:

T.L. Beauchamp & J. Childress: *Principles of Biomedical Ethics*, 8. izdaja, Oxford: Oxford University Press, 2019.
P. Singer: *Praktična etika*, Ljubljana: Krtina, 2009.
C. Belshaw: *10 Good Questions on Life and Death*, Oxford: Blackwell, 2005.
J. Harris: *Vrednost življenja*, Ljubljana: Krtina, 2002.
H. Kuhse & P. Singer (ur.): *Bioethics. An Anthology*, 2. izdaja, Oxford: Blackwell, 2006.
J.S.Taylor (ur.): *The Metaphysics and Ethics of Death. New Essays*, Oxford: OUP, 2013.

Cilji in kompetence:

Predmet seznanja študente s temeljnimi etičnimi pojmi, načeli in teorijami, ki zadevajo ustvarjanje, ohranjanje in uničevanje človeških življenj v konteksta sodobnega zdravstvenega sistema ali zunaj njega.

Objectives and competences:

The aim of the course is to introduce and discuss those moral concepts, principles and theories that inform our judgments on creation, preservation and destruction of human lives either within public health service or outside it.

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Znanje in razumevanje: ● sposobnost identificirati, razumeti in v presoji uporabiti temeljne bioetične pojme, načela in teorije ● poznavanje različnih modelov moralne presoje, od t.i. principlizma prek kazuistike do kontekstualizma in partikularizma ● poznavanje primerjalnih prednosti in slabosti rivalskih pojmovanj o vrednosti človeških življenj ● poznavanje vloge poklicnih etičnih kodeksov in etičnih komisij in njihovega omejenega dometa.	Knowledge and Understanding: ● ability to identify, understand and employ basic bioethical concepts, principles and theories ● knowledge of various models of moral reasoning, from principlism and casuistics to contextualism and particularism ● knowledge of comparative strengths and wekanesses of competing accounts of the value of human life ● knowledge of the role, and the limited scope, of professional ethical codes and commitees

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
● predavanje ● reševanje problemov ● delo z besedilom ● razgovor	● lecture ● problem-solving ● text-work ● discussion

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
● seminarska naloga ● študija primera ● ustna predstavitev ● sodelovanje pri pedagoškem procesu	**50%** **20%** **20%** **10%**	● seminar paper ● case study ● oral presentation ● in-class participation

Reference nosilca / Lecturer's references:

1. KLAMPFER, Friderik. Miserable, meaningless lives, and unwelcome deaths. *Pro-fil : an internet journal of philosophy*. 2024, vol. 25, no. 2, str. 1-24. ISSN 1212-9097. https://journals.phil.muni.cz/profil/article/view/39762, DOI: 10.5817/pf24-2-39762. [COBISS.SI-ID 220444163], [SNIP]
2. KLAMPFER, Friderik. Etične in politične dileme programiranja samovoznih avtomobilov za odločanje o neizogibni škodi. V: BREGANT, Janez (ur.), ABERŠEK, Boris (ur.), BORSTNER, Bojan (ur.). *Sodobne perspektive družbe : umetna inteligenca na stičišču znanosti*. 1. izd. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. Str. 121-148, ilustr. ISBN 978-961-286-676-1. DOI: 10.18690/um.ff.11.2022.6. [COBISS.SI-ID 166320131]
3. KLAMPFER, Friderik. Terorizmi in (drugi) ekstremizmi. *Analiza : časopis za kritično misel*. [Tiskana izd.]. 2024, letn. 28, št. 1, str. 3-50. ISSN 1408-2969. https://journals.um.si/index.php/analiza/article/view/4895/3227, DOI: 10.18690/analiza.28.1.3-50.2024. [COBISS.SI-ID 224754947]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Helenistična filozofija
Course title:	Helenistic philosophy

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		**1.**	**2.**
Philosophy		**1st**	**2nd**

Vrsta predmeta / Course type	Izbirni/ Elective
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
	20	**10**			**60**	**3**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Boris Vezjak

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	**Slovensko / Slovene**
	Vaje / Tutorial:	

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Jih ni. **Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti:** Pozitivna ocena pri predstavitvi referata je pogoj za pristop k pisnemu izpitu.	None. **Conditions for prerequisits:** Passing grade of the presentation is required for taking the written exam.

Vsebina:

- Uvod v stoicizem, epikurejstvo in skepticizem kot tri filozofske sisteme helenizma (med 323 pred in do 300 po Kristusu), njihov inovativnipristopu k različnih filozofskim dilemam in vpliv na kasnejše filozofe v področjih od logike pa tja do etike.
- Kronologija, organizacija in struktura helenističnih šol.
- Epikurejska, stoiška in akademska epistemologija, fizika in metafizika.
- Kozmologija, teologija, razlaga in vzročnost, determinizem in indeterminizem.
- Epikurejska in stoiška psihologija.
- Filozofija in znanost, etika, teorija družbe in politika.
- Stoiška teorija pneme, duše in teorija strasti.
- Nauk o nevznemirjenosti duše in apatiji.
- Razum in čustva v psihologiji stoikov.

Content (Syllabus outline):

- Introduction into Stoicism, Epicureanism and Scepticism as three hellenistic systems (322 BC to 3. century AD), its innovatory approaches to a variety of problems and influences on the thought of many later philosophers in fields ranging from logic to ethics.
- chronology of Hellenistic schools, their organization and structure,
- Epicurean, Stoic and Academic epistemology, physics and metaphysics.
- Cosmology, theology, explanation and causation, determinism and indeterminism.
- Epicurean and Stoic psychology.
- Philosophy and science, ethics and politics, social and political views.
- Stoic theory of pneuma, soul and theory of affections.
- Doctrine about ataraxia and apatheia.
- Reason and passions in stoic psychology.

Temeljni literatura in viri / Readings:

Sharples, R. W. (2000). *Stoiki, epikurejci in skeptiki: uvod v helenistično filozofijo* (Let. 1, str. 165). Aristej.

Annas, J. (1994). *Hellenistic philosophy of mind* (str. X, 245). University of California Press.

Marcus Aurelius Antoninus. (2006). *Dnevnik cesarja Marka Avrelija* (Let. 11, str. 179). Slovenska matica.

Long, A. A. . . (1996). *Stoic studies* (str. XVI, 309). Cambridge university press.

Brennan, T. (2005). *The Stoic life: emotions, duties, and fate* (str. XI, 340). Clarendon Press; Oxford University Press.

Vezjak, B. (2005). Kriterij resnice in antični skepticizem. *Analiza*, *9*(1/2), 74–86.

Cilji in kompetence:

Glavni smoter predmeta je v seznanitvi slušateljev z naravo in obsegom stoiške, epikurejske in skeptične filozofske šole in ga uvesti v helenistično obdobje filozofije. Predavanja so namenjena prikazu pomembnejših filozofov in njihovih filozofemov, tematizirajo poglavitne zgodovinske preseke osnovnih filozofskih

Objectives and competences:

The main aim is examine the nature and scope of Stoic, Epicurean and Skeptic school of philosophy and to introduce students into Hellenistic period of philosophy. Lectures follow the presentation of the basic ancient philosophers from this perios and their theories, concentrating on main philosophical problems and analyzing the arguments, paying

problemov in analizo argumentov, pri čemer je poudarek na tistih, ki so odigrali tehtnejšo vlogo v helenistični filozofiji. Študenta se o navaja na samostojno interpretativno delo in analitično branje tekstov.	attention to those playing substantial role in Hellenistic philosophy. Students will be accustomed to work autonomously on interpretation of philosophical issues as well as analytical reading of texts.

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Znanje in razumevanje: Po zaključku tega predmeta je študent sposoben ● izkazati znanja iz filozofskih šol stoicizma, epikurejstva in skepticizma, ki mu ponujajo uvid in razumevanje problemov iz tega obdobja zgodovine filozofije, ● razviti kompetence za samostojno razmišljanje o teh problemih in prenašanje znanja ali poučevanje.	Knowledge and understanding: On completion of this course the student will be able to ● demonstrate knowledge of basic philosophical issues from Stoic, Epicurean and Skeptical schools of philosophy, which helps him to understand the problems and its solutions from these period of history of philosophy, ● develop his competences for individual thinking about these problems and transferring the knowledge or teaching others.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
● na problem osredotočena predavanja in branje, ● interaktivne poučevalne strategije, kot so skupinske razprave in individualno delo doma, raziskovanje, razprava in stopnjevanje razumevanja skozi rekonstrukcijo in analizo različnih pogledov.	● problem-based lectures and reading, ● interactive teaching strategies: group sessions, debate and individual home work, exploration, discussion and the enhancement of understanding through reconstruction and analysis of different views.

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
● pisni izpit	60 %	● written exam
● ustna predstavitev	20 %	● oral presentation
● sodelovanje pri pedagoškem procesu	20 %	● In-class participation

Reference nosilca / Lecturer's references:

VEZJAK, Boris. Philosophy, hidden in slogans : the case of relaxedness of Slovenian educational system. *Policy futures in education*. 2023, vol. 21, issue 7, str. 790-799. [COBISS.SI-ID 156462851]

VEZJAK, Boris. Thought experimenting, hypothetical thinking and imagination : some remarks on presocratic and platonic reasoning. V: VEZJAK, Boris (ur.). *Philosophical imagination : thought experiments and arguments in antiquity*. Newcastle-upon-Tyne: Cambridge Scholars Publishing, 2021. [COBISS.SI-ID 69143811]

VEZJAK, Boris. Sokratska etika, kultura brezsramnosti in odnos do drugega. V: LAMBERGER KHATIB, Maja (ur.). *Sožitje med kulturami : poti do medkulturnega dialoga V : [monografija znanstvenih člankov z recenzijami]*. Maribor: Center za medkulturno sodelovanje z državami Azije, Afrike in Latinske Amerike, Filozofska fakulteta, Univerza v Mariboru: Pivec, 2023. Str. 9-24, ilustr. ISBN 978-961-7204-12-4. [COBISS.SI-ID 188790531]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Etika in estetika
Course title:	Ethics and Aesthetics

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		2.	4.
Philosophy		2nd	4th

Vrsta predmeta / Course type	Izbirni/Elective
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
	20	10			60	3

Nosilec predmeta / Lecturer:	Friderik Klampfer

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	Slovensko/Slovene
	Vaje / Tutorial:	

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Pogoji za vključitev v delo: Ni pogojev **Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti**: Pozitivna ocena pri predstavitvi referata je pogoj za pristop k ustnemu izpitu.	**Prerequisits for acceding the course:** None. **Conditions for prerequisits:** Each of the mentioned commitments must be assessed with a passing grade.

Vsaka izmed naštetih obveznosti pri načinu ocenjevanja mora biti opravljena s pozitivno oceno.	Passing grade of the presentation is required for taking the written exam.

Vsebina:	**Content (Syllabus outline):**
• Odnos med etičnim in estetskim v umetnini: zgodovinski pregled (Platon, Aristotel, Hume, Kant, 19. in 20. stoletje). • Vrednostne in normativne sodbe • Etična kritika in estetsko vrednotenje umetnin: ugovori proti etični kritiki umetnosti (argument avtonomnosti, argument kognitivne trivialnosti in argument antikonsekvencionalizma). • Argumenti v prid etični kritiki kot integralnemu delu estetskega vrednotenja umetnine: ugovori proti avtonomizmu, ugovori proti kognitivni trivialnosti in ugovori proti antikonsekvencionalizmu. • Zmerni avtonomizem, eticizem in zmerni moralizem: kako negativne etične ocene vplivajo na estetsko in umetniško vrednost umetnine? • Argument zasluženega odziva: neetični odzivi so nezasluženi tako, da je to pomembno za estetsko in umetniško vrednost umetnine, umetnina je lahko estetsko vredna tudi ravno zaradi svojih etično nezasluženih odzivov. • Zmerni moralizem in njegovi kritiki: moralne lastnosti umetnine in njena razumljivost, razumljivost umetnine in njeno estetsko in umetniško vrednotenje. • Etika in estetika naravnega okolja: etična in estetska vprašanja ohranjanja narave. • Etične in estetske dileme z umetno inteligenco ustvarjenih umetniških del • 'Nemoralna' umetnost in cenzura • Etika in sublimno.	• The relationship between ethics and aesthetics in the artwork: historical survey (Plato, Aristotle, Hume, Kant, 19th and 20th century). • Value judgments and normative judgments • Ethical criticism and aesthetic appreciation of artwork: objections to ethical criticism of art (the autonomism argument, the argument from cognitive triviality, the anticonsequentialist argument). • Arguments in favour of ethical criticism as integral part of aesthetic appreciation of artwork: objections to autonomism, objections to cognitive trivilaity, objections to anticonsequentialism. • Moderate autonomism, ethicism and moderate moralism: the impact of negative ethical appraisals to the aesthetic and artistic value of artwork. • Argument from prescribed response: nonethical responses are unmerited in the sense that is important for the aesthetic and artistic value of artwork, artwork can be aesthetically valuable just because of its ethically unmerited responses. • Moderate moralism and its critics: moral features of artwork and its understandability, understandability of artwork and its aesthetic and artistic appreciation. • Ethics and aesthetics of natural environment: ethical and aesthetical issues of conservation of nature. • Ethical and aesthetical dilemmas of AI-generated artworks • 'Immoral' art and censorship

	• Ethics and sublime.

Temeljna literatura in viri / Readings:

- Kante, B. 2001. Filozofija umetnosti. Jutro, Ljubljana.
- Kante, B. (ur). Estetika in filozofija umetnosti : analitična tradicija. Maribor: Aristej, 2011.
- Kante, B. 2009. Lepa duša in narava ali kar se nas tiče, smo že razglasili, da sta lepota in dobro še vedno eno in isto. Analiza, letn. 13, št. 1/2, str. 65-91.
- Levinson, J. in Kemal, S. (ur.) 2001. Aesthetics and Ethics : Essays at the Intersection. Cambridge University Press, Cambridge.
- Levinson, J. (ur.). Aesthetics and Ethics. Essays at the Intersection. Cambridge University Press, 1998.
- Eaton, M. 2001. Merit, Aesthetic and Ethical. Oxford University Press, Oxford.
- Nussbaum, M. 1992. Love's Knowledge. Oxford University Press, Oxford.
- Matthes, H. Drawing the Line. What to Do With the Works of Immoral Artists From Museums to the Movies. Oxford University Press, 2022..

Cilji in kompetence:	**Objectives and competences:**
• Cilj tega kurza je razumevanje in analiza, kako se v umetnini etično prepleta z estetskim; s primeri iz različnih obdobij zgodovine oceniti, kako so stališča o razmerju med etičnim estetskim prehajala iz ene skrajnosti v drugo; intepretiratii etično funkcijo umetnosti. Kompetence • Vrednotenje umetnin: ovrednotenje tega, ali sploh lahko in kako etične sestavine prispevajo k estetski vrednosti umetnine. • Izostrovanje etično ustreznih veščin in zmožnosti : zmožnost bolj prefinjenega zaznavnega razlikovanja, domišljije, čustev kot tudi uveljavljanje in oplemenitenje moralnega razumevanja umetnine.	• The objective of this course is to understand and analyze how the ethical features of artwork are interwoven with aesthetic ones; to evaluate – by examples from different periods of history – how the views about the relationship between ethical and aesthetical swung from one extremity to another; to interpret the ethical function of art. Comptencies • Evaluations of artworks: evaluations of the impact of ethical qualities on the aesthetical value of artworks. • The sharpening of ethical skills and abilities: ability of finer perceptual distinction and imagination, the refining of moral undestanding of artworks.

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Znanje in razumevanje: Po zaključku tega predmeta bo študent zmožen: • Ločiti med etično in estetsko dimenzijo v umetnosti. • Dojeti etično in pedagoško vlogo umetnosti (samoizgrajevanje moralne osebnosti preko umetnosti). • Analizirati in ovrednotiti umetnino glede njenih etičnih in estetskih lastnosti. • Oceniti utemeljenost različnih družbenih odzivov na domnevno nemoralno umetnost in/ali umetnike	Knowledge and understanding: On completion of this course the student will be able to • differentiate between ethical and aesthetical in art. • Comprehend the ethical and pedagogical function of art (self-formation and self-improvement of moral personality through art). • Analyse and evaluate the artworks through its ethical and aesthetical qualities. • Assess justifications for different social and political responses to putatively immoral artworks and/or artists.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
• Predavanja • Seminar (kombiniran z gledanjem filmov in analizo literarnih in likovnih del). • Vodene razprave	• Lectures, • Seminar (combined with analysis of movies and novels). • Guided discussions

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**

• sodelovanje pri pedagoškem procesu • seminarska naloga • pisni izpit	20% 40% 40%	• in-class participation • seminar paper • written exam

Reference nosilca / Lecturer's references:

KLAMPFER, Friderik. Miserable, meaningless lives, and unwelcome deaths. *Pro-fil : an internet journal of philosophy*. 2024, vol. 25, no. 2, str. 1-24. ISSN 1212-9097. https://journals.phil.muni.cz/profil/article/view/39762, DOI: 10.5817/pf24-2-39762. [COBISS.SI-ID 220444163], [SNIP]

KLAMPFER, Friderik. Terorizmi in (drugi) ekstremizmi. *Analiza : časopis za kritično misel*. [Tiskana izd.]. 2024, letn. 28, št. 1, str. 3-50. ISSN 1408-2969. https://journals.um.si/index.php/analiza/article/view/4895/3227, DOI: 10.18690/analiza.28.1.3-50.2024. [COBISS.SI-ID 224754947]

KLAMPFER, Friderik. Etične in politične dileme programiranja samovoznih avtomobilov za odločanje o neizogibni škodi. V: BREGANT, Janez (ur.), ABERŠEK, Boris (ur.), BORSTNER, Bojan (ur.). *Sodobne perspektive družbe : umetna inteligenca na stičišču znanosti*. 1. izd. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. Str. 121-148, ilustr. ISBN 978-961-286-676-1. DOI: 10.18690/um.ff.11.2022.6. [COBISS.SI-ID 166320131]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Filozofija barv in zvokov
Course title:	Philosophy of secundary qualitites

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		**1.**	**2.**
Philosophy		**1st**	**2nd**

Vrsta predmeta / Course type	Izbirni/ Elective
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
	15	**15**			**60**	**3**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Dr. Nenad Miščević

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	**Slovensko / Slovene**
	Vaje / Tutorial:	**Slovensko / Slovene**

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Jih ni.	None.

Vsebina:	**Content (Syllabus outline):**
Ontologija sekundarnih kvalitet znotraj ontologije fizičnega sveta ● Glavne alternative: - eliminativizem	● The ontology of secondary qualities, within the ontology of physical world. ● Main options ○ eliminativism, ○ dispositionalism or response-dependence view (proposed by

- dispozicionalizem ali teorija odvistnosti od odziva (Locke) - realizem, ki se deli na teorijo, ki trdi, da so sekundarne kvalitete primitivne in na množico redukcionističnih teorij (tako imenovan "primary quality view"). - Posplošitev dispozicionalizma na moralne lastnosti (Hume) ● Sekundarne kvalitete kot zgled za razumevanje vseh kvazi-subjektivnih lastnosti od barv, do moralnih in estetskih kvalitet	Locke, and defended by many authors) ○ realism, which branches into primitivism and more reductionist views (the so-called primary quality view). ○ generalized dispositionalism (Hume) and ethical properties. ● secondary qualities as a model for understanding the whole range of quasi-subjective properties, from color, through moral to aesthetic properties.

Temeljni literatura in viri / Readings:

- John Locke: *Ogled o človeškem razumu*, slov. prev. 1926.
- Anton Trstenjak: *Psihologija barv*, Inštitut A. Trstenjaka, 1996.
- David Hume: *A Treatise on Human Nature* (različne izdaje).
- Immanuel Kant: *Kritika čistega uma* (izbrani odlomki).
- Aktualni članki in monografije.

Cilji in kompetence:	**Objectives and competences:**
Cilj tega predmeta je razumevanje temeljnih pojmov (primarne, sekundarne in tercijarne lastnosti) i glavna stališča glede na sekundarne kvalitete (eliminativizem, dispozicionalizem, realizem) in rezumevanje vloge teh kvalitet v ontologiji.	The aim of the course is understanding of basic concepts (primary, secondary and tertiary properties, mastering basic positions with respect to sec. qualities (eliminativism, dispositionalism and realism, primitivism¸, primary quality view), understanding the role of secondary quality model in ontology.

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Znanje in razumevanje: Po zaključku tega predmeta bo študent sposoben razumeti: ● Temeljne pojme. ● Spise filozofov, ki so se z njimi ukvarjali. ● Temeljne teorije in argumente na področju odvistnosti od odziva. ● Naravo barve.	Knowledge and understanding: On completion of this course the student acquire ● Basic concepts involved, ● Familiarity with the writings of some of the major philosophers, ● Familiarity with central theories and arguments in response dependence, ● undestanding color.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
● Predavanja ● Vaje	● Lectures ● Group seminars

Delež (v %) /

Načini ocenjevanja:	Weight (in %)	**Assessment:**
● Seminarska naloga ● Ustni izpit	**30 %** **70 %**	Type (examination, oral, coursework, project): ● Seminar paper ● Oral exam .

Reference nosilca / Lecturer's references:

MIŠČEVIĆ, Nenad. 2022. Thought experiments. Cham: Springer. [COBISS.SI-ID 100605187]

MIŠČEVIĆ, Nenad. Trapp's trap : classical nationalism versus bounded rationality. Danish yearbook of philosophy. 2022, vol. 55, no. 2, str. 154-172. ISSN 2468-9300. DOI: 10.1163/24689300-bja10027. [COBISS.SI-ID 198478339]

MIŠČEVIĆ, Nenad. 2022. »Intolerance and populism.« V: SARDOČ, Mitja (ur.). The Palgrave handbook of toleration. Cham: Palgrave Macmillan. Zv. 2, str. 653-672. [COBISS.SI-ID 96161795]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Feminizem
Course title:	Feminism

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		2.	4.
Philosophy		2nd	4th

Vrsta predmeta / Course type Izbirni/Elective

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Sem. vaje** **Tutorial**	**Lab. vaje** **Laboratory work**	**Teren. vaje** **Field work**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
	20	10			60	3

Nosilec predmeta / Lecturer: Smiljana Gartner

Jeziki / **Languages:**	**Predavanja /** **Lectures:**	slovenski/Slovene
	Vaje / Tutorial:	

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti: Skupna pozitivna ocena pri opravljenih nalogah je pogoj za pristop k pisnemu izpitu. Vsaka izmed obveznosti pri načinu ocenjevanja mora biti opravljena s pozitivno oceno. Prisotnost pri seminarjih mora biti nad 70 %, enako velja za seminarske vaje.	Passing grade of the tasks is required for taking the written exam. Each of the commitments must be assessed with a passing grade. Attendance at seminars must be above 70%, the same applies to tutorials.

Vsebina:

- Znanost in metafizika spolne razlike (biološki in družbeni spol). Dejanske in namišljene razlike med spoloma v razmišljanju, čustvovanju in obnašanju. Izvor in značaj spolne identitete.
- Feministična etika. Kritike univerzalističnega pojmovanja družbene pravičnosti. Spolna nadvlada. Spolno zatiranje. Spolna neenakost. Izkoriščanje po spolu. Opredmetenje žensk. Spolni predsodki in stereotipi. Učinki spolne nadvlade na področju človeške reprodukcije: abortus, materinstvo, pogodbena nosečnost, nove reproduktivne tehnike in njihove širše družbene posledice.
- Feministična politična in socialna filozofija. Kritike klasičnih teorij pravičnosti, enakosti in svobode. Feministične alternative tradicionalnim družbenim ustanovam: zakonski zvezi, družini in družinskim vrednotam, tradicionalni delitvi dela, jurisprudenci in tradicionalnemu pojmovanju vloge zakonov, liberalni 'nevtralni' državi, ločnici med javno in zasebno sfero Feminizem in politika priznanja. Žensko vprašanje in multikulturalizem. Feministični zagovori afirmativnih ukrepov.
- Plodne navezave feministične misli na druga področja: ekologijo, epistemologijo, filozofijo znanosti,...

Content (Syllabus outline):

- Science and metaphysics of sex/gender difference. Real and alleged differences in ways of thinking, feeling and behaving; sources and nature of sexual identity.
- Feminist ethics. Critiques of universalist/liberal accounts of social justice and their remedies for social injustices. Male domination. Sexual inequality. Sexual exploitation. Objectification of women. Gender prejudice and stereotyping. Effects of male domination in the domain of human reproduction: abortion, motherhood, surrogate motherhood, new reproductive techniques and their wider social impact.
- Feminist social and political philosophy. Criticism of liberal accounts of justice, equality and freedom. Feminist critiques of, and alternatives to, traditional social institutions: marriage, family and family values, division of work, jurisprudence and accounts of law, liberal ideal of a 'neutral' state, the idea of a public vs. private sphere
feminism and the politics of recognition. Women issue and multiculturalism. Feminist defense of affirmative action.
- Implications of feminist thought for other areas of research: ecology, epistemology, philosophy of science,…

Temeljni literatura in viri / Readings:

Squires, J. (2009). *Spol v politični teoriji* (str. 351). Krtina.
Beauvoir, S. de. (2013). *Drugi spol* (2. izd., Let. 169, str. 2 zv. (345; 618)). Krtina.
Waren, K. J. (2009). Moč in obeti ekološkega feminizma. *Analiza*, *13*(3), 87–107.
Lloyd, G. (2009). „Moškost" razuma. *Analiza*, *13*(3), 123–127.
Held, V. (2009). Skrb kot praksa in kot vrednota. *Analiza*, *13*(3), 109–121.

Dodatna:
Brizendine, L. (2009). *Ženski možgani* (2. izd., str. 255). Modrijan.
Jennifer M. Saul: *Feminism. Issues and Arguments*, Oxford: Oxford University Press, 2003.
A.M. Jaggar & I.M. Young (ur.): *A Companion to Feminist Philosophy*, Oxford: Blackwell, 1998.

Martha Nussbaum: *Sex and Social Justice*, Oxford: Oxford University Press, 1999.
Aktualni članki in monografije.

Cilji in kompetence:	**Objectives and competences:**
Predmet je namenjen seznanjanju študentov/-k s sodobnimi feminističnimi kritikami tradicionalne moralne, socialne in politične filozofije, zlasti očitku, da so v njih prevladujoče teme, kategorije, merila upravičenja, metode preučevanja in načini razmišljanja rezultat in odsev zgodovinske nadvlade moških nad ženskami. Študenti/-ke imajo priložnost oceniti, kako utemeljene so zahteve feministk po alternativnih metodah raziskovanja in načinih razmišljanja ter pričakovanja, da se bomo le tako osvobodili duhov preteklosti in dokopali do pomembnih novih spoznanj.	The course introduces students to contemporary feminist theory and practice. The emphasis is thereby placed on feminist critiques of traditional moral, social and political philosophy. We will attempt a fair assessment of the feminist complaint that the choice of topics and categorial apparatus, standards of justification, research methods and ways of thinking clearly reveal distorting male bias and should therefore be revised, if not entirely abolished.

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Študenti naj bi bili sposobni: ● opisati, razumeti in poznati področje feministične filozofije; ● prepoznati in analizirati argumente ter probleme v feminističnih filozofskih razpravah ter kritike le-teh; ● prepoznati in analizirati probleme v sodobni družbi, ki se nanašajo na (družbeno in biološko) spolno razlikovanje; ● kritično in samokritično presojati.	Students should be able to: ● describe, understand and know area of feminist philosophy; ● recognize and analyze arguments and problems in feminists philosophical discussions ● Recognize and analyze problems in contemporary society that are connected with sex and gender; ● Critical and self-critical assesement.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
● kritično branje in analiza filozofskih besedil ● usmerjana razprava ● projektno delo in domače naloge	● critical reading and analysis of philosophical texts ● structured discussion ● project work and homework

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
sprotne naloge pisni izpit	**60%** **40%**	coursework written exam

Reference nosilca / Lecturer's references:

1. GARTNER, Smiljana, KRAŠNA, Marjan. Etika umetne inteligence v izobraževanju. Revija za elementarno izobraževanje. [Tiskana izd.]. jun. 2023, letn. 16, št. 2, str. 221-237. ISSN 1855-4431.

2. VIČAR, Branka, GARTNER, Smiljana. Skriti kurikul in epistemsko spolno umeščanje v izobraževalnih in raziskovalnih sistemih = The hidden curriculum and epistemic gender positioning in education and research systems. V: NATERER, Andrej (ur.). *International Conference Education and Gender 2022 : [October 14th 2022, University of Maribor, Faculty of Arts, Maribor, Slovenia] : book of abstracts*. 1st ed. Maribor: University of Maribor, University Press, 2022. Str. 17-18.
3. NATERER, Andrej, GARTNER, Smiljana. Becoming a street child : an analysis of the process of integration of street children in Ukraine and Zambia and implications for their resocialization and reintegration. Sociológia a spoločnosť. 2020, roč. 5, č. 2, str. 14-37, ilustr. ISSN 2453-8086. http://www.sociology-society.ff.ukf.sk/archiv-cisel/c10/c10-naterer-gartner.pdf, DOI: 10.17846/SS.2020.5.2.14-37. [COBISS.SI-ID 47253507]

www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Teme iz sodobne filozofije
Course title:	Selected topics in contemporary philosophy

Študijski program in stopnja Study programme and level	Študijska smer Study field	Letnik Academic year	Semester Semester
Filozofija		3.	5.
Philosophy		3rd	5th

Vrsta predmeta / Course type	Izbirni/Elective
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja Lectures	Seminar Seminar	Sem. vaje Tutorial	Lab. vaje Laboratory work	Teren. vaje Field work	Samost. delo Individ. work	ECTS
	20	10			**60**	**3**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Friderik Klampfer

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	slovenski/ Slovene
	Vaje / Tutorial:	

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Jih ni.	None.

Vsebina:

- Kronološki in kritični pregled razvoja sodobne filozofije, korenin in razvoja različnih filozofskih šol, usmeritev in metod: fenomenologije, pragmatizma, logičnega pozitivizma, ekistencializma, filozofije običajnega jezika, strukturalizma in post-strukturalizma, diskurzivne analize,...
- Spori o predmetu in metodi filozofskega raziskovanja.
- Filozofija med znanostjo, umetnostjo in religijo.
- Razkol, antagonizmi in poskusi sprave med ‚analitično' in ‚kontinentalno' filozofijo.
- Izbrane teme iz sodobne metafizike, epistemologije, filozofije jezika, filozofije duha, etike, politične filozofije,...
- Oblike filozofske samorefleksije: izziv eksperimentalne filozofije in meta-filozofije.

Content (Syllabus outline):

- Chronological and critical overview of different strands in contemporary philosophy, their historic roots and current forms: phenomenology, pragmatism, logical positivism, existentialism, ordinary language philosophy, structuralism and post-structuralism, discourse analysis, experimental philosophy,...
- Competing conceptions of the proper goal and the correct method of philosophical investigation.
- The relation of philosophy to science, arts and religion.
- Analytic vs. continental philosophy: divisions, antagonisms and attempts at reconciliation.
- Selected issues from contemporary metaphysics, epistemology, philosophy of language, philosophy of mind, ethics, political philosophy,…
- Forms of philosophical self-reflection: the challenge of experimental philosophy and meta-philosophy.

Temeljni literatura in viri / Readings:

- Scott Soames: *Philosophical Analysis in the 20th Century*, 2 dela, Princeton, NJ.: Princeton University Press, 2005.
- Richard Kearney (ur.): *Continental Philosophy in the 20th Century*, London: Routledge, 2003.
- Stephen P. Schwartz: *A Brief History of Analytic Philosophy: From Russell to Rawls*, Wiley-Blackwell, 2012.
- Overgaard, S., Gilbert, P. & Burwood, S. *An Introduction to Metaphilosophy*, Cambridge University Press, 2013.
- J. Knobe & S. Nichols (ur.), *Experimental Philosophy*, New York: Oxford University Press, 2008.

Cilji in kompetence:

Cilj predmeta je, da skozi proučevanje izbranih tem in razprav študent/ke seznani s poglavitnimi problemi, smermi in osebnostmi v razvoju sodobne filozofije. Obravnava prizadevanja filozofije po ohranitvi samostojnega statusa v razmerju do znanosti,

Objectives and competences:

The aim of the course is to introduce students to general problems, currents and personalities in contemporary philosophy, through the study of selected topics and arguments. It explores the struggle of philosophy to preserve its autonomous status in relation to science and

ter umešča filozofska razmišljanja znotraj burne intelektualne zgodovine prejšnjega stoletja. In končno, odpira vprašanja dometa in meja filozofske samo-refleksije (njenega predmeta in metode).	situates it within a broader picture of the 20th century intellectual history. And it addresses philosophical self-reflection in the form of recent methodological disputes (its proper subject and method).

Predvideni študijski rezultati:	**Intended learning outcomes:**
Znanje in razumevanje: Po zaključku tega predmeta bo študent ● Poznal mejnike v razvoju sodobne filozofije, njene poglavitne predstavnike in osrednje razprave, ● razumel poglavitne dileme, probleme in rešitve, ● obvladal osnovni pojmovni repertoar, ● razumel notranjo logiko in morebitne zakonitosti v razvoju filozofije.	Knowledge and understanding: On completion of this course the students will ● be acquainted with historic roots and current trends in contemporary philosophy, its main representatives and issues, ● understand main dilemmas, problems and solutions, ● master basic philosophical vocabulary and concepts, ● gain an insight into the internal logic and regularities in the development of philosophical themes and strands.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
● Uvodna predavanja, ● vodene razprave, ● krajši študentski prispevki ● filozofski esej.	● Introductory lectures, ● Structured discussion, ● Short topic discussions ● Final essay.

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
● ustna predstavitev	**20 %**	● oral presentation
● sodelovanje pri predagoškem procesu	**20 %**	● in-class participation
● esej	**60 %**	● essay

Reference nosilca / Lecturer's references:

KLAMPFER, Friderik. Miserable, meaningless lives, and unwelcome deaths. *Pro-fil : an internet journal of philosophy*. 2024, vol. 25, no. 2, str. 1-24. ISSN 1212-9097. https://journals.phil.muni.cz/profil/article/view/39762, DOI: 10.5817/pf24-2-39762. [COBISS.SI-ID 220444163], [SNIP]

KLAMPFER, Friderik. Terorizmi in (drugi) ekstremizmi. *Analiza : časopis za kritično misel*. [Tiskana izd.]. 2024, letn. 28, št. 1, str. 3-50. ISSN 1408-2969. https://journals.um.si/index.php/analiza/article/view/4895/3227, DOI: 10.18690/analiza.28.1.3-50.2024. [COBISS.SI-ID 224754947]

KLAMPFER, Friderik. Etične in politične dileme programiranja samovoznih avtomobilov za odločanje o neizogibni škodi. V: BREGANT, Janez (ur.), ABERŠEK, Boris (ur.), BORSTNER, Bojan (ur.). *Sodobne perspektive družbe : umetna inteligenca na stičišču znanosti*. 1. izd. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2022. Str. 121-148, ilustr. ISBN 978-961-286-676-1. DOI: 10.18690/um.ff.11.2022.6. [COBISS.SI-ID 166320131]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Domišljija, fikcija in možni svetovi
Course title:	Imagination, fiction, and possible worlds

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		1.	2.
Philosophy		1st	2nd

Vrsta predmeta / Course type Izbirni/Elective

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
	20	**10**			60	3

Nosilec predmeta / Lecturer: Danilo Šuster

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	Slovensko/Slovene
	Vaje / Tutorial:	

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:

Prerequisits:

Pogoji za vključitev v delo: Ni pogojev **Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti**: Pozitivna ocena pri predstavitvi referata je pogoj za pristop k ustnemu izpitu. Vsaka izmed naštetih obveznosti pri načinu ocenjevanja mora biti opravljena s pozitivno oceno.	**Prerequisits for acceding the course:** None**.** **Conditions for prerequisits:** Each of the mentioned commitments must be assessed with a passing grade. Passing grade of the presentation is required for taking the written exam.

Vsebina:	**Content (Syllabus outline):**
• Zgodovinski pregled pojmovanj domišljije: antika, srednji vek, novi vek, fenomenologija, eksistencializem, analitična filozofija in filozofija duha. • Kognitivna psihologija: mentalne podobe, domišljija in spomin, beseda in podoba. • Logika podob: realne podobe (realni prikazi realnih objektov), mentalne podobe (nerealne slike realnih objektov), imaginarne podobe (nerealne slike nerealnih objektov). • Pojem možnega sveta v filozofiji: modalni realizem, zmerni realizem, anti-realizem. • Možni svetovi in fikcijski svetovi: podobnosti in razlike med možnimi in fikcijskimi svetovi, nujnost in možnost v možnem in v fikcijskem svetu. • Fikcijskost fikcijskega sveta: različne definicije fikcijskosti, logika in ontologija fikcijskih stavkov, logika in ontologija stavkov o fikciji, avtonomnost fikcije in pojem sveta. • Fikcijske bitnosti kot nepopolna bitja: eksistenca in fikcijska eksistenca, nepopolnost fikcijskih bitij. • Čas v realnosti in čas v fikciji. • Fikcija, resnica in referenca.	• Historical survey of the conceptions of imagination: antique, middle ages, modern times, phenomenology, analytical philosophy and philosophy of mind. • Cognitive psychology: mental images, imagination and memory, word and image. • The logic of images: real images (real depictions of real objects), mental images (unreal pictures of real objects), imaginary images (unreal pictures of unreal objects). • The concept of possible world in philosophy: modal realizem, moderate realism, anti-realism. • Possible worlds and fictional worlds: similarities and differences between possible and fictional worlds, necessity and possibility in possible and fictional world. • The fictionality of fictional world: various definitions of fictionality, logic and ontology of propositions about fiction, autonomy of fiction and the concept of world. • Fictional entities as incomplete beings: existence and fictional existence, incompletness of fictional entities. • Time in reality and in fiction. • Fiction, truth, and reference.

Temeljna literatura in viri / Readings:

Gosetti-Ferencei, J. A. (2023). *Imagination: a very short introduction* (Let. 740, str. XX, 130). Oxford University Press.

Kind, A. (2016). *The Routledge handbook of philosophy of imagination* (str. XIX, 502). (2017). Routledge.

Pavel, T. (2018). *Fikcijski svetovi*. Ljubljana: LUD Literatura.

Wolf, M. J. P. (2019). *The Routledge companion to imaginary worlds* (str. XX, 445). (2019). Routledge, Taylor & Francis Group

Xhignesse, M.-A. (2023). *Aesthetics: 50 puzzles, paradoxes and thought experiments* (str. XV, 356). Routledge, Taylor & Francis Group

Cilji in kompetence:

Cilj tega predmeta je ponazoriti poglede na domišljijo v različnih zgodovinskih obdobjih, še posebej v 20. stoletju (fenomenologija, eksistencializem, analitična filozofija), orisati pregled semantike možnih svetov (modalni realizem, zmerni realizem, anti-realizem), izpostaviti razliko med pojmoma možnega in fikcijskega sveta, analizirati ontološka in epistemološka vprašanja v zvezi s fikcijskimi bitji.

Kompetence

- Razvijanje in izostrovanje domišljije ob fikcijskih bitjih kot nepopolnih bitjih.
- Sposobnost razlikovanja med možnim in fikcijskim svetom.
- Uvid v povezavo med domišljijo in ustvarjalnim mišljenjem.

Objectives and competences:

The objective of this course is to ilustrate the different views on the imagination in different historical periods, especially in 20th century (phenomenology, existentialism, analytical philosophy), to outline the survey of semantics of possible worlds (modal realism, moderate realism, anti-realism), to emphasize the difference between possible and fictional world, to analyse the ontological and epistemological issues concerning the fictional beings.

Comptencies

- Development and mastering of imagination.
- Ability to differentiate between possible and fictional world.
- Insight in the connection between imagination and creative thinking.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:
Po zaključku tega predmeta bo študent zmožen:

- analizirati filozofske argumente v razpravi o vlogi domišljije v našem mišljenju in v razpravi o možnih svetovih,
- razumeti in opisati ontološke, logične in epistemološke razsežnosti fikcije,
- aplicirati pojme iz semantike možnih svetov na umetnost, še posebej na literarno teorijo.

Intended learning outcomes:

Knowledge and understanding:
On completion of this course the student will be able to

- analyse the philosophical.arguments in the discussion of the role of imagination in our thinking and in the discussion of possible worlds,
- understand and describe ontological, logical and epistemological dimensions of fiction,
- to apply the concepts of semantics of possible worlds to the art, especially to the lliterary theory.

Metode poučevanja in učenja:

- Predavanja
- Seminar (kombiniran z gledanjem filmov in analizo romanov).

Learning and teaching methods:

- Lectures
- Seminar (combined with analysis of movies and novels).

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**

• Pisni izpit • Ustna predstavitev • Sodelovanje pri pedagoškem procesu	50 30% 20%	• Oral exam • Oral presentation • In-class participation

Reference nosilca / Lecturer's references:

ŠUSTER, Danilo. 2023. Modalni katapulti: uvod v filozofsko logiko. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba [COBISS.SI-ID 152613635]

ŠUSTER, Danilo. 2021. »Chrysippus, cylinder, causation and compatibilism.« V: VEZJAK, Boris (ur.). Philosophical imagination: thought experiments and arguments in antiquity. Newcastle-upon-Tyne: Cambridge Scholars Publishing. Str. 65-82. [COBISS.SI-ID 69095939]

ŠUSTER, Danilo. 2021. »Arguing about free will : Lewis and the consequence argument.« Croatian journal of philosophy vol. 21, no. 63, str. 375-403.[COBISS.SI-ID 91994371]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Izbrane teme iz metafizike
Course title:	Topics in metaphysics

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		**2.**	**4.**
Philosophy		**2nd**	**4th**

Vrsta predmeta / Course type	Izbirni / Elective
Univerzitetna koda predmeta / University course code:	

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
	20	**10**			**60**	**3**

Nosilec predmeta / Lecturer:	Danilo Šuster

Jeziki / Languages:	**Predavanja / Lectures:**	**Slovensko / Slovene**
	Vaje / Tutorial:	

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Pogoji za vključitev v delo: Pogojev ni. Pogoji za opravljanje študijskih obveznosti: Pozitivno opravljena pisna seminarska naloga je pogoj za pristop k ustnemu izpitu.	**Prerequisits for acceding the course:** None. Conditions for prerequisits: Passing grade of the written seminar is required for taking the oral exam.

Vsebina:

• Kaj je metafizika? Kritike metafizike v sodobni filozofiji.
• Prostor in čas.
• Istovetnost in sprememba.
• Obstoj.
• Modalnost in možni svetovi.
• Dogodki in vzročnost: teorije vzročnosti.
• Osebna istovetnost.

Content (Syllabus outline):

• What is metaphysics? Criticism of metaphysics in contemporary philosophy.
• Time and space.
• Identity and change.
• Existence.
• Modality and possible worlds.
• Events and causation: theories of causation.
• Personal identity.

Temeljni literatura in viri / Readings:

• Conee, E., & Sider, T. (2007). *Riddles of existence: a guided tour of metaphysics* (str. 210). Clarendon Press.
• Loux, M. J., Zimmerman D. (ur.) (2003). *The Oxford handbook of metaphysics* (str. XI, 724). (2003). Oxford University Press.
• W. V. O. Quine. (2001). »O tem, kar obstaja.« *Analiza* 5(4), str. 53–66.
• Rea, M. (2009). *Arguing about metaphysics* (str. IX, 559). Routledge.
• Van Inwagen, P. in Zimmerman, D. (ur.) (1999). *Metaphysics: the big questions* (Reprinted, Let. 4, str. XIII, 498). Blackwell.

Cilji in kompetence:

Cilj predmeta je dati znanje o klasičnih problemih metafizike in re-afirmirati klasične metafizične teme v sodobnem kontekstu.

Objectives and competences:

The objective of this course is for the student to become familiar with several issues in contemporary analytic metaphysics and reaffirmation of classical metaphysical themes in contemporary context.

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:

Po zaključku tega predmeta bo študent sposoben
• izkazati znanje o osnovnih metafizičnih pojmih in stališčih,
• izraziti in razložiti osnovne probleme in razpravljati o pomembnih metafizičnih temah na premišljen in kritičen način,
• pazljivo prebirati zahtevna filozofska besedil iz različnih zgodovinskih obdobij in tradicij.

• Opredeliti osnovne probleme klasične metafizike,
• Razpravljati o pomembnih metafizičnih temah na premišljen in kritičen način,

Intended learning outcomes:

Knowledge and understanding:

On completion of this course the student will be able to
• demonstrate knowledge of basic metaphysical concepts and positions,
• express and explain basic problems and discuss important metaphysical issues in a thoughtful and constructive way,
• read carefully and interpret texts drawn from a variety of ages and/or traditions with a sensitivity to context.

• Identify basic problems of classical metaphysics.
• Discuss important metaphysical issues in a thoughtful and constructive way.

• Uporabiti veščine abstraktnega razmišljanja na teoretskih vprašanjih, s katerimi se morda srečuje na drugih področjih. Prenosljive/ključne spretnosti in drugi atributi: • Spretnosti komuniciranja: pisno izražanje v seminarskem delu, ustno izražanje pri seminarskem nastopu in ustnem izpitu. • Reševanje problemov: pojmovna analiza kompleksnih in abstraktnih filozofskih problemov.	• Apply the skills of abstract conceptual analysis when confronted with theoretical questions in other fields of inquiry. Transferable/Key skills and other attributes: • Communication skills: writing and presenting a philosophical essay, oral skills of expression (examination and seminar). • Problem solving: conceptual analysis of complex and abstract philosophical problems.

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
• Predavanja • Seminar z razpravo	• Lectures • Seminar and discussion

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
• Pisni izpit	**60**	• Written exam
• Ustna predstavitev	**20**	• Oral presentation
• Sodelovanje pri pedagoškem procesu	**20**	• In-class participation

Reference nosilca / Lecturer's references:

ŠUSTER, Danilo. 2023. Modalni katapulti : uvod v filozofsko logiko. Maribor: Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2023 [COBISS.SI-ID 152613635]

ŠUSTER, Danilo. 2022. »A mid-blue logic.« V: BERČIĆ, Boran (ur.), GOLUBOVIĆ, Aleksandra (ur.), TROBOK, Majda (ur.). Human rationality : Festschrift for Nenad Smokrović. Rijeka: Faculty of Humanities and Social Sciences, str. 211-228. [COBISS.SI-ID 136858115]

ŠUSTER, Danilo. 2021. »Chrysippus, cylinder, causation and compatibilism.« V: VEZJAK, Boris (ur.). Philosophical imagination: thought experiments and arguments in antiquity. Newcastle-upon-Tyne: Cambridge Scholars Publishing. Str. 65-82. [COBISS.SI-ID 69095939]

Univerza v Mariboru

FILOZOFSKA FAKULTETA
Koroška cesta 160
2000 Maribor, Slovenija
www.ff.um.si

UČNI NAČRT PREDMETA / COURSE SYLLABUS	
Predmet:	Šport in humanistika
Course title:	Sport and humanities

Študijski program in stopnja **Study programme and level**	**Študijska smer** **Study field**	**Letnik** **Academic year**	**Semester** **Semester**
Filozofija		**3.**	**5. ali 6.**
Philosophy		**3rd**	**5th or 6st**

Vrsta predmeta / Course type Izbirni/Elective

Univerzitetna koda predmeta / University course code:

Predavanja **Lectures**	**Seminar** **Seminar**	**Vaje** **Tutorial**	**Klinične vaje** **work**	**Druge oblike študija (LV)**	**Samost. delo** **Individ. work**	**ECTS**
10				**60**	**20**	**3**

Nosilec predmeta / Lecturer: Bojan Borstner

Jeziki / **Languages:**	**Predavanja /** **Lectures:**	**Slovensko / Slovene**
	Vaje / Tutorial:	**Slovensko / Slovene**

Pogoji za vključitev v delo oz. za opravljanje študijskih obveznosti:	**Prerequisits:**
Ni.	None.

Vsebina:

TEORETIČNE VSEBINE

Izbrana poglavja iz filozofija športa

- Vstop v filozofijo športa
- Šport skozi zgodovino
- Igrarije, igre in tekmovanja skozi gibalne aktivnosti
- Olimpizem in medkulturno povezovanje
- Odprte etične dileme sodobnega športa
- Tekmovalnost in estetskost sodobnega športa
- Šport za vse in šport kot spektakel

Teorija izbranega športa se podaja v sklopu praktičnih vsebin

Študent/ka izbere dva modula

Modul 1: 30

⇒ osnovna motorika,
⇒ športna igre (odbojka, košarka, nogomet, rokomet)
⇒ novodobne igre

Modul 2: 30

⇒ osnovna motorika,
⇒ športne igre z rekvizitom (badminton, skvoš, namizni tenis, tenis)

Modul 3: 30

⇒ dejavnosti za dojemanje lastnega telesa – metode sproščanja, joga, pilates,
⇒ ciljni fitness
⇒ aerobika

Modul 4: 30 ur

⇒ aktivnosti v naravi (nordijska hoja, jogging, tek, pohodništvo)

Modul 5: 30 ur

⇒ plavanje
⇒ smučanje / tek na smučeh
⇒ drsanje
⇒ gorsko kolesarjenje
jahanje

Content (Syllabus outline):

THEORETICAL CONTENT

Themes from Philosophy of Sport

- Introduction to philosophy of sport
- History of sports
- Games, plays and competitions throu physical action
- The spirit of Olympism and multicultural relations and connections
- Ethical dillemas in contemporary sport
- Competitivity and aesthetical dimension of sport today
- Sport for all and the role of spectacle in sport

The theoretical part of choosen sport will be presented with practical aproach

Student chooses two moduls

Module 1: 30 hour

⇒ basic movement skills,
⇒ sport games (volleyball, basketball, football, handball,
⇒ modern sports

Module 2: 30 hour

⇒ basic movement skills,
⇒ sport games with requisite (badminton, squash, table tennis, tennis)

Module 3: 30 hour

⇒ comprehension of one's own body – relaxation methods (yoga, pilates)
⇒ targeted fitness
⇒ aerobics

Module 4: 30 hour

⇒ activities in nature (nordic walking, jogging, run, hiking)

Module 5: 30 hour

⇒ swimming
⇒ skiing /cross country
⇒ ice skating
⇒ mountain bike
riding

Temeljni literatura in viri / Readings:

- Macura, D., Hosta, M. (2003). Filozofija športa. Ljubljana: FŠ – Enajsta akademija.
- Čitanka/Reader – izbor aktualnih člankov iz filozofije, etike in estetike športa.
- Hosta, M. (2007). Etika športa. Ljubljana: FŠ.
- Kreft, L. (2011). Levi horog. Ljubljana: Založba Sophia.
- Metchnikoff, R. & Estes, S. (2002). *A history and philosophy of sport and physical education: From ancient civilization to the modern world* (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.
- Suits, B. (2005). The Grasshopper: Games, Life and Utopia. Peterbourough: Broadview Press.

Strokovna literatura iz področja zajetih športnih panog.
Professional literature of the proposed sport disciplines

Cilji in kompetence:

Humanistika

Študenti bodo zmožni:

- Ozaveščanja različnih družbenih praks in njihovo premišljanje v kontekstu športa.
- Spoznati fenomen igre na sploh in športa posebej.
- Spoznati etiko in estetiko športa.
- Razumeti filozofijo športa danes

Osvajanje in izpopolnjevanje različnih športnih znanj

Izpopolnjevati tehniko in taktiko moštvenih športnih iger ter iger z rekvizitom do stopnje, ki omogoča

- učinkovito igro
- skladno izvajati različne sestavljene gibalne naloge v skupini in izražati občutke ter razpoloženja ob glasbeni spremljavi

Razvoj gibalnih in funkcionalnih sposobnosti

- razvijati osnovne gibalne sposobnosti (moč, hitrost, koordinacijo gibanja, gibljivost, natančnost) z različnimi nalogami in organizacijskimi oblikami
- razvijati funkcionalne sposobnosti (aerobno in anaerobno vzdržljivost s pomočjo merilcev srčnega utripa in individualnimi programi
- razvijati aerobno vzdržljivost z različnimi športi (pohodništvo, kolesarjenje, jogging…)
- skrbeti za pravilno telesno držo in oblikovati postavo z izbranimi nalogami

Objectives and competences:

Humanities

Students should critical evaluate different social praxises and their roles in the context of sports and games through history.

- Students should understand how philosophy of sport could help in an explanation of a game, play and spectacle in the context of sport.
- Students should understand ethics and aesthetics of sport.
- Students should be able to contemplate about the philosophy of sport and its implications in every day's life

Mastering and additional learning about different sport knowings

- complementing the technique and tactics in team sports and in games with requisites to the level that enables an efficient game,
- harmoniously perform a different movement exercises in a group and express the feelings and moods accompanied by the music

Development of movement and functional capabilities

- developing basic movement capabilities (power, speed, coordination of movement, movability, precision) with different tasks and organization forms,
- developing functional capabilities (aerobic and anaerobic endurance with the use of polar heart monitoring devices and individual programs

- ugotavljati in spremljati lastne gibalne ter funkcionalne sposobnosti in telesne značilnosti v daljšem časovnem obdobju ter jih primerjati z lastnimi in vrstnikovimi vrednostmi

Prijetno doživljanje športa, oblikovanje in razvoj stališč, navad in načinov ravnanja

- razvijati vztrajnost z različnimi dalj časa trajajočimi aerobnimi dejavnostmi
- spodbujati medsebojno sodelovanje, zdravo tekmovalnost in sprejemanje drugačnosti
- z vadbo v naravi razviti kulturen odnos do narave in spoznati ekološke probleme
- razumeti dileme sodobnega športa in spoštovati pravila fair playa
- s primernimi vsebinami doživljati sprostitveni vpliv športne vadbe in razumeti pomen telesne obremenitve v funkciji sprostitve

- developing the aerobic endurance with different sports (hiking, walking, biking, jogging…)
- care for the correct body position and body formation with the selected exercises,
- determine and follow one's own movement and functional capabilities and body characteristics in a longer period and compare them with its own and the peer's values.

Pleasant experiences of sport, forming and developing the viewpoints, habits and ways of treatment

- developing persistency with different time limited aerobic activities,
- encouraging mutual cooperation, reasonable competition and accepting differences
- developing cultural relationship to the nature and recognizing the ecological problems by exercising in the nature
- understand the dilemmas of modern sport and respect the rules of fair play
- experiencing relaxing influence of exercise and understand the importance of physical burdening in a function of relaxation by choosing appropriate themes

Predvideni študijski rezultati:

Znanje in razumevanje:

Zmožnost:

filozofsko kritično proučiti pomembna vprašanja v športu.

- racionalne argumentacije posameznih pozicij za in proti v ustni in pisni obliki.
- ponuditi nove poglede na različne tekmovalne ali izobraževalne prakse v športu.
- racionalnega zagovora fizične (športne) aktivnosti v odnosu do drugih akademskih praks kot integralnega dela izobraževanja in vzgoje.
- utemeljevanja etičnih odločitev in izbir v odnosu do vsakdanjih športnih praks

Intended learning outcomes:

Knowledge and understanding

Ability to:

- critically and philosophically examine significant issues in sport.
- cogently argue (verbal and written) for or against a variety of issues
- offer new viewpoints on competitive and/or educational practices in sport in order to ultimately improve practices in sport.
- rationalize and defend physical education as having equal value with other academic disciplines and as being integral to the general educational process.
- make sound ethical and aesthetical

• razumeti vpliv športa in redne vadbe na zdravje in dobro počutje • razumeti odzivanje organizma na napor in prilagoditev na različne oblike vadbe • razumeti preventivno vlogo športa v ozaveščanju proti različnim oblikam osebnostnih in družbenih odklonov • spoznati pomen športa v turizmu, gospodarstvu	decisions relative in sport education and practice • understanding the influence of sport and regular exercising on health and wellbeing • understanding the reactions of the organism to the body efforts and the adjustment to the different forms of exercises • understanding the preventive role of the sport by raising awareness against personal and social deviant practices • recognize the importance of sport in tourism, economy

Metode poučevanja in učenja:	**Learning and teaching methods:**
V programu bodo uporabljene naslednje metode in oblike poučevanja: • razlaga in razgovor (predavanja) • demonstracija • praktično delovanje **Oblike:** • frontalna učna oblika • skupinska učna oblika	**Following methods and forms of teaching will be used in the program:** • explanation and discussion (lecture) • demonstration • practice **Forms:** • frontal learning • group learning

Načini ocenjevanja:	Delež (v %) / Weight (in %)	**Assessment:**
• Pisni izpit • Praktični izpit • sodelovanje pri predagoškem procesu	**25** **25** **50**	• Written exam • Practical exam • in-class participation

Reference nosilca / Lecturer's references:

1. BORSTNER, Bojan. Pogled nazaj, da bi (morda) bolje videli naprej. V: GRUŠOVNIK, Tomaž (ur.), HLADNIK, Alenka (ur.), ŠIMENC, Marjan (ur.). *Filozofija in šola : svetovni dan filozofije 2023 : [zbornik]*. Ljubljana: Pedagoški inštitut, 2023. Str. 114-127. ISBN 978-961-270-388-2. https://zofijini.net/wp-content/uploads/2023/11/Filozofija-in-sola-SDF_Brosura2023_web-fv.pdf. [COBISS.SI-ID 179190275]

2. BORSTNER, Bojan, ŠETAR, Niko. Providing knowledge and virtue to others : the third responsibility. V: CEKIĆ, Nenad (ur.). *Virtues and vices – between ethics and epistemology : edited volume*. Belgrade: Faculty of Philosophy, 2023. Str. 33-52. Edition Humans and society in times of crisis. ISBN 978-86-6427-257-5. https://nauka.f.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2023/05/2023-05-16_646392bfeb265_vrlineimane-izmedjuetikeiepistemologije4.pdf. [COBISS.SI-ID 160078083]

3. BORSTNER, Bojan, ŠETAR, Niko. Non-stupidity condition and pragmatics in artificial intelligence. *Croatian journal of philosophy*. 2022, vol. 22, no. 64, str. 101-121. ISSN 1333-1108. https://dk.um.si/IzpisGradiva.php?id=85095, DOI: 10.52685/cjp.22.64.6, DOI: 20.500.12556/DKUM-85095. [COBISS.SI-ID 113827843]